

הצעת חוקה למדינת ישראל

מבוא

ארץ ישראל היא ארצו המובטחת של עם ישראל ונחלת אבותיו, בה חי חיי קוממיות ממלכתית ובה יצר נכסי תרבות לאומיים וכלל-אנושיים והוריש לעולם כולו את ספר הספרים הנצחי;

לאחר שהוגלה העם היהודי מארצו בכח הזרוע שמר לה אמונים בכל ארצות פזוריו, ולא חדל מתפילה ומתקוה לשוב לארצו ולחדש בתוכה את חרותו המדינית; מתוך קשר היסטורי ומסורתי זה חתרו היהודים בכל דור לשוב ולהאחז במולדתם העתיקה; ובדורות האחרונים שבו לארצם בהמונים, וחלוצים, מעפילים ומגינים הפריחו נשמות, החיו שפתם העברית, בנו כפרים וערים, והקימו ישוב גדל והולך השליט על משקו ותרבותו, שוחר שלום ומגן על עצמו, מביא ברכת הקידמה לכל תושבי הארץ ונושא נפשו לעצמאות ממלכתית.

בשנת תרנ"ז (1897) נתכנס הקונגרס הציוני לקול קריאתו של הוגה חזון המדינה היהודית תאודור הרצל והכריז על זכות העם היהודי לתקומה לאומית בארצו. זכות זו הוכרה בהצהרת בלפור מיום י"ז בחשון תרע"ח (2 בנובמבר 1917) ואושרה במנדט מטעם חבר הלאומים, אשר נתן במיוחד תוקף בין-לאומי לקשר ההיסטורי שבין העם היהודי לבין ארץ ישראל ולזכות העם היהודי להקים מחדש את ביתו הלאומי.

השוואה שנתחוללה על עם ישראל בתקופת מלחמת העולם השנייה, בה הוכרעו לטבח מיליוני יהודים באירופה, הוכיחה מחדש בעליל את ההכרח בפתרון בעיית העם היהודי מחוסר המולדת והעצמאות על ידי חידוש המדינה היהודית בארץ ישראל, אשר תפתח לרווחה את שערי המולדת לכל יהודי ותעניק לעם היהודי מעמד של אומה שוות-זכויות בתוך משפחת העמים.

שארית הפליטה שניצלה מהטבח הנאצי האיום באירופה ויהודי ארצות אחרות לא חדלו להעפיל לארץ ישראל, על אף כל קושי, מניעה וסכנה, ולא פסקו לתבוע את זכותם לחיי כבוד, חרות ועמל ישרים במולדת עמם. במלחמת העולם השנייה תרם הישוב העברי בארץ את מלוא חלקו למאבק האומות השוחרות חרות ושלוש נגד כוחות הרשע הנאצי, ובדם חייליו ובמאמצו המלחמתי קנה לו את הזכות להמנות עם העמים מיסדי ברית האומות המאוחדות.

בט"ז בכסלו תש"ח (29 בנובמבר 1947) קיבלה עצרת האומות המאוחדות החלטה המחייבת הקמת מדינה יהודית בארץ ישראל; העצרת תבעה מאת תושבי ארץ ישראל לאחוז בעצמם בכל הצעדים הנדרשים מצדם הם לביצוע ההחלטה. הכרה זו של האומות המאוחדות בזכות העם היהודי להקים את מדינתו אינה ניתנת להפקעה. לפיכך, התכנסו חברי מועצת העם, נציגי הישוב העברי והתנועה הציונית, ביום סיום המנדט הבריטי על ארץ ישראל, ובתוקף זכותו הטבעית וההיסטורית של עם ישראל ועל יסוד החלטת עצרת האומות המאוחדות הכריזו על הקמת מדינה יהודית בארץ ישראל, היא מדינת ישראל.

מגילת העצמאות קבעה כי מדינת ישראל תהא פתוחה לעלייה יהודית ולקיבוץ גלויות; תשקוד על פיתוח הארץ לטובת כל תושביה; תהא מושתתה על יסודות החרות, הצדק והשלום לאור חזונם של נביאי ישראל; תקיים שיוון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה בלי הבדל דת, גזע ומין; תבטיח חופש דת, מצפון, לשון, חינוך ותרבות; תשמור על המקומות הקדושים של כל הדתות; ותהיה נאמנה לעקרונותיה של מגילת האומות המאוחדות.

כן קבעה מגילת העצמאות כי מדינת ישראל תהא מוכנה לשתף פעולה עם המוסדות והנציגים של האומות המאוחדות בהגשמת החלטת העצרת מיום 29 בנובמבר 1947 ותפעל להקמת האחדות הכלכלית של ארץ ישראל בשלמותה.

חוממי המגילה קראו לאומות המאוחדות לתת יד לעם היהודי בבנין מדינתו ולקבל את מדינת ישראל לתוך משפחת העמים. במגילת העצמאות קראו נציגי המדינה לבני העם הערבי תושבי מדינת ישראל לשמור על שלום וליטול חלקם בבנין המדינה על יסוד אזרחות מלאה ושווה ועל יסוד נציגות מתאימה בכל מוסדותיה.

מיום כינונה, הושיטה מדינת ישראל יד שלום ושכנות טובה לכל המדינות השכנות ועמיהן, וקראה להם לשיתוף פעולה ועזרה הדדית עם העם העברי העצמאי בארצו. מדינת ישראל מוכנה לתרום חלקה במאמץ משותף לקידמת המזרח התיכון כולו.

מדינת ישראל קוראת אל העם היהודי בכל התפוצות להתלכד סביב מולדתו בעליה ובבנין ולעמוד לימינו במערכה הגדולה על הגשמת שאיפת הדורות לגאולת ישראל.

פרק א' – החוקה

1. המבוא לחוקה זו מהווה חלק עיקרי ובלתי נפרד ממנה.
2. מגילת העצמאות קבעה שהאספה המכוננת הנבחרת תקבע חוקה שעל פיה יקומו השלטונות הנבחרים והסדירים של המדינה. האסיפה המכוננת, היא הכנסת הראשונה, החליטה לחוקק חוקי יסוד כבסיס לפעולת המשטר עד לעת אישור החוקה הקבועה.
3. זו היא החוקה הקבועה של מדינת ישראל, שהתקבלה על פי 'חוק אישור החוקה', והיא מבטלת את חוקי היסוד אשר נהגו במדינה עד לאישורה וכל חוק או תקנה העומדים בסתירה לדבר מדברי חוקה זו.
4. אין לשנות כל חלק של חוקה זו, אלא בהתקיים כל התנאים הבאים:
 - א. בתמיכת שלושה רבעים של חברי הכנסת בכל אחד משני בתייה;
 - ב. באישור ההסכמה האמורה בסעיף 4.א. לעיל על ידי שלושה רבעים מכלל הקולות הכשרים, בהצבעה חשאית במשאל-עם חפשי, שבו יהיו זכאים להשתתף כל אזרחי ישראל בעלי זכות הבחירה לכנסת;נוסח השאלה שתוצג במשאל-העם יאושר על ידי נשיא המדינה, רוב חברי הכנסת בכל אחד משני בתייה ורוב שופטי בית המשפט העליון.

פרק ב' – המדינה והעם

1. מדינת ישראל היא ביתו הלאומי של עם ישראל, והיא מגשימה את זכותו הצודקת להגדרה עצמית ולחרות לאומית במולדתו ההיסטורית, בתוקף ערכי הנצח של מורשת ישראל, המוסר הטבעי והחוק הבינלאומי.
2. מדינת ישראל מכבדת את חרויות האזרח וזכויות האדם של כל אזרחיה, ללא הבדל דת, גזע ומין, ברוח ערכי הצדק, השלום והחרות של מורשת ישראל. חרויות וזכויות אלו הנן קניינו של הפרט וקהילתו, ואינן כוללות זכויות לאומיות של בני עמים אחרים בתחומי מדינת ישראל.
3. המשטר במדינת ישראל הוא משטר פדרלי, המהווה ברית של אחדות וחרות בין קהילותיה, שאינן מוגדרות בהכרח על פי גבולות אזוריים. כל הקהילות שיוכרו כחברות מלאות בברית האיחוד זכאיות לנהל את חייהן הפנימיים כחפצן, מתוך שוויון קבוצתי מוחלט בחיי החברה והמדינה.
4. כל פעולה או התבטאות הסותרת את הגדרת המדינה כביתו הלאומי של עם ישראל מהווה עוון שעונשו שלילת האזרחות לצמיתות.

פרק ג' – בירת ישראל

1. ירושלים השלמה והמאוחדת היא בירת ישראל.
2. ירושלים היא מקום מושבם של נשיא המדינה, הממשלה, הכנסת ובית המשפט העליון.
3. המקומות הקדושים יהיו שמורים מפני חילול וכל פגיעה אחרת ומפני כל דבר העלול לפגוע בחופש הגישה של בני הדתות למקומות המקודשים להם או ברגשותיהם כלפי אותם המקומות.
4. לירושלים ינתנו עדיפויות מיוחדות בפעילויות של רשויות המדינה לשם פיתוחה של ירושלים בנושאי משק וכלכלה ובנושאים אחרים.
5. תחום ירושלים כולל את כל השטח המתואר בתוספת לאכרזה על הרחבת תחום עיריית ירושלים מיום כ' בסיון התשכ"ז (28 ביוני 1967), שניתנה לפי פקודת העיריות.
6. לא תועבר לגורם זר, מדיני או שלטוני, או לגורם זר אחר בדומה לכך, בין דרך קבע ובין לתקופה קצובה, כל סמכות המתייחסת לתחום ירושלים והנתונה על פי דין למדינת ישראל או לעיריית ירושלים.

פרק ד' – המדינה העברית וסמליה

1. שפתה הרשמית של מדינת ישראל היא העברית.
2. רשאי אזרח לדרוש עזרה מרשויות המדינה בהבנת הליכים ומסמכים במידה והוא מתקשה בהבנת השפה העברית.
3. הלוח העברי הוא הלוח הרשמי של המדינה. תאריכים לפי לוחות אחרים יוכרו אם צוין לצדם גם התאריך העברי.
4. ימי השבתון הקבועים במדינת ישראל הם שבת ומועדי ישראל; לא יועסק עובד בימי שבתון אלא בתנאים שיקבעו בחוק; הפעילות האסורה בימי שבתון תיקבע בחוק; מי שאינם יהודים רשאים לשבות בחגיהם; ימי השבתון יקבעו בכל קהילה על פי החלטת מוסדותיה הרשמיים ובאישור הכנסת על שני בתייה.
5. דגל המדינה לבן, לרוחבו שני פסים כחולים - האחד במרכז השליש העליון והשני במרכז השליש התחתון, וביניהם מגן דוד כחול, מוקף בעיגול של שנים עשר כוכבים כחולים, בעלי ששה קודקודים.

6. המנון המדינה הוא 'התקוה';
7. יום חגה הלאומי של המדינה הוא יום העצמאות, החל בה' באייר או ביום חול הסמוך לו כפי שיקבע על ידי שני בתיה של הכנסת.
8. סמל המדינה הוא מנורת שבעת הקנים, עלי זית בשני צדי המנורה והמילה 'ישראל' למרגלותיה.
9. המדינה תפעל לשימורה ולטיפוחה של המורשת התרבותית וההיסטורית של העם היהודי;
10. המשפט העברי ישמש מקור השראה לחקיקה.

פרק ה' – אזרחות ותושבות

1. אזרחות ישראלית נרכשת ונשללת על פי חוק; כל אזרח בוגר של המדינה זכאי לוותר על אזרחותו באופן שיקבע בחוק.
2. על כל אזרחי המדינה חלות זכויות וחובות שוות; פטור ממילוי חובות על ידי אזרח מאזרחי המדינה יכול שיהיה כרוך באובדן זכויות וכשירויות כפי שיקבע בחוק.
3. כל אדם שחי כחוק בשטחה של מדינת ישראל לפחות שנתיים לפני יום כניסת החוקה לתוקפה, זכאי לקבל מעמד של תושב קבע.
4. המדינה תפעל לקבוצן גלויות ישראל ולהתישבות יהודית בארץ ישראל והיא תקצה קרקעות ומשאבים למטרות אלו.
5. כל יהודי זכאי לעלות ארצה, לקבל אזרחות ישראלית ולחיות בכל אתר בארץ ישראל, בכפוף לחוקי המדינה;
6. העליה לישראל תהיה על פי אשרת עולה, אשר תנתן לכל יהודי שהביע את רצונו להשתקע בארץ, אלא אם כן נוכח שר הפנים שהמבקש פועל נגד העם היהודי, או עלול לסכן את בריאות הצבור, או עלול לסכן את בטחון המדינה, או שהוא בעל עבר פלילי העלול לסכן את שלום הצבור.
7. יהודי שבא לישראל ולאחר בואו הביע את רצונו להשתקע בה, רשאי, בעודו בישראל, לקבל תעודת עולה.
8. הסייגים המפורשים בסעיף 6 לעיל יחולו גם על מתן תעודת עולה לפי סעיף 7, אלא לא ייחשב אדם למסכן בריאות הצבור לרגל מחלה שלקה בה אחרי בואו לישראל.
9. תושב קבע זכאי לבקש אזרחות ישראלית לפי 'חוק האזרחות התי"ב - 1952'.
10. הזכות להשתקע בישראל כתושב קבע מוקנית למי שנלווה ליהודי שקבל אשרת עולה, ולמי שהוכיח לשר הפנים כי הוא נרדף, או מופלה לרעה, או חייו נתונים בסכנה, בגין קשריו למדינת ישראל או לעם היהודי.
11. לענין זכות העליה והתושבות, 'יהודי' הוא מי שנולד לאם יהודיה או שהתגייר, והוא אינו בן דת אחרת. לכל ענין אחר, הגדרת דתו של אדם היא ענין פנימי של כל קהילה לעצמה.

פרק ו' – כבוד האדם וחירותו

1. זכויות היסוד של האדם בישראל מושתתות על ההכרה בערך האדם, בקדושת חייו ובהיותו בן חורין, ללא הבדל דת, גזע ומין. זכויות האדם יכולו ברוח העקרונות שבהכרזה על הקמת מדינת ישראל, ועל סמך ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית.
2. אין פוגעים בחייו, בגופו, או בכבודו של אדם באשר הוא אדם.
3. אין פוגעים בקנינו של אדם.
4. כל אדם זכאי להגנה על חייו, על גופו ועל כבודו.
5. אין נוטלים ואין מגבילים את חרותו של אדם במאסר, במעצר, בהסגרה או בכל דרך אחרת.
6. כל אדם חופשי לצאת מישראל.
7. כל אזרח ישראלי הנמצא בחוץ לארץ זכאי להיכנס לישראל.
8. כל אדם זכאי לפרטיות ולצנעת חייו.
9. אין נכנסים לרשות היחיד של אדם שלא בהסכמתו.
10. אין עורכים חיפוש ברשות היחיד של אדם, על גופו, בגופו או בכליו.
11. אין פוגעים בסוד שיחו של אדם, בכתביו או ברשומותיו.
12. כל אדם זכאי לחופש המצפון, חופש הדת, חופש הדעה, וחופש הבטוי.
13. כל תושב ואזרח בישראל זכאי לחופש התנועה, לחופש ההתאגדות ולחופש ההתקבלות.

14. כל תושב ואזרח בישראל זכאי לעסוק בכל עיסוק, מקצוע או משלה יד. היה עיסוק מותנה בקבלת רשיון, לא תישלל הזכות לרשיון אלא על פי חוק ומטעמים של בטחון המדינה, תקנת הצבור, שלום הצבור ובריאותו, בטיחות, איכות הסביבה או הגנה על המוסר הצבורי. כל רשות מרשויות השלטון חייבת לכבד את חופש העיסוק של כל אזרח או תושב.
15. לכל אדם הזכות למשפט הוגן; כל אדם הוא בחזקת זכאי כל עוד לא הורשע בדין והכל שווים בפני החוק.
16. אין עונשים אדם פעמיים על אותה עברה, ואין שוללים מאדם את זכויותיו ללא הליך משפטי תקין.
17. אין כופים אדם להעיד נגד עצמו במשפט או בהליכי חקירה.
18. אין פוגעים בזכויותיו של אדם על יסוד השתייכותו לגזע, לדת, למין או לתרבות נבדלים.
19. אין פוגעים בזכויות שלפי חוקה זו אלא בחוק ההולם את ערכיה של מדינת ישראל, שנועד לתכלית ראויה, במידה שאינה עולה על הנדרש, או לפי חוק כאמור מכוח הסמכה מפורשת בו, ובתנאי שהחוק התקבל ברוב קולות חברי הכנסת בשני בתייה.
20. אין מגבילים זכויות שלפי פרק זה בחוקת ישראל מאזרחים המשרתים בצבא הגנה לישראל, במשטרת ישראל, בשרות בתי הסוהר ובארגוני הבטחון האחרים של המדינה, ואין מתנים על זכויות אלה, אלא לפי חוק ובמידה שאינה עולה על הנדרש ממהותו ומאופיו של השרות.
21. אין בכוחן של תקנות שעת חירום לשנות חוקה זו, להפקיע זמנית את תקפה או לקבוע בה תנאים; ואולם בשעה שקיים במדינה מצב של חירום בתוקף הכרזה לפי סעיף 9 לפקודת סדרי השלטון והמשפט, התש"ח - 1948, מותר להתקין תקנות שעת חירום מכוח הסעיף האמור שיהא בהן כדי לשלול או להגביל זכויות לפי חוקה זו, ובלבד שהשלילה או ההגבלה יהיו לתקופה מוגבלת שלא תעלה על ששה חודשים, וישמשו למניעת פגיעה בבטחון המדינה, או בסדר הצבורי, או בהגדרת המדינה כביתו הלאומי של העם היהודי.
22. אין בחוקה זו כדי לפגוע בתקפו של דין שהיה קיים ערב תחילתו של 'חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו'.
23. כל רשות מרשויות השלטון הפדרלי חייבת לכבד את הזכויות שלפי חוקה זו.

פרק ז' – הקהילות והממשל המרכזי

1. המשטר במדינת ישראל הוא משטר פדרלי, המהווה ברית של אחדות וחרות בין קהילותיה, שאינן מוגדרות בהכרח בגבולות אזוריים.
2. כל קהילה מוכרת זכאית לשמור על תרבותה, שפתה, ערכיה, אמונתה ומורשתה. כל קהילה מוכרת זכאית לנהל את ענייניה הפנימיים ולקיים ממשל עצמי בנושאי חברה, תרבות, דת ומשפט קהילתי, ללא התערבות של שום גורם אחר.
3. למעט מקרים קיצוניים, שבהם יחליטו רוב חברי הכנסת בשני בתייה לאסור את קיומם של מנהגים או כללים המהווים עברה על החוק הפלילי, ו/או עברה על חוקי בטחון המדינה, ו/או מנהגים אכזריים או מגונים במידה שאין הדעת סובלתה, אין מטילים מגבלות על הממשל העצמי בקהילות.
4. זכויות קהילתיות אינן כוללות במדינת ישראל שום זכויות לאומיות, זכויות להגדרה עצמית או זכות לפרישה מן הברית. קהילה שתתבע זכות מזכויות אלו, רואים אותה כקבוצה שהפרה חוקה זו ומבטלים את מעמדה כקהילה מוכרת בהחלטת נשיא המדינה, או בהצבעת רוב באחד משני בתייה של הכנסת, או בהכרעת רוב שופטי בית המשפט העליון.
5. מוצהר בזאת כי לכל קהילה יהיו זכויות שוות לחלוטין, ללא קשר לגודלה או לאופיה.
6. מוצהר בזאת כי זכויותיהן האזרחיות, האנושיות, התרבותיות והערכיות של קהילות מיעוטים מוגנות בחוקה זו בהגנה מיוחדת. זכויותיו של עם ישראל על פי חוקה זו מוגנות לעד, גם אם יהיו קהילות היהודים מיעוט מכלל אוכלוסית המדינה.
7. לקהילות היהודיות תשמר הזכות למנות נציגים נוספים כדי להבטיח רוב של נציגים יהודיים ב'בית הנציגים', ובלבד שלא יעשו שום פעולה או מחדל העלולים לפגוע בזכויות הקהילות האחרות.
8. כל אזרח ותושב קבע בישראל זכאי להצטרף מרצונו החופשי לקהילה מוכרת כחבר מן המניין, ובלבד שאינו חבר מן המניין בקהילה מוכרת אחרת ושהוא מקבל מרצונו החופשי את כלליה של הקהילה בה הוא חבר.
9. חברות במוסד קהילתי של קהילה מוכרת אחרת, או שימוש בשרותיו של מוסד כזה, לא יחשבו כחברות מן המניין בקהילה המוכרת האחרת.
10. כל קהילה מוכרת רשאית לשכנע אזרחים ותושבי קבע להצטרף כחברים מן המניין, ובלבד שלא תעשה שמוש כל שהוא באמצעים של כפייה, עורמה או פיתוי לא הוגן. קהילה שתנקוט באמצעי מאמצעים אלה, רואים אותה כקבוצה שהפרה חוקה זו ומבטלים את מעמדה כקהילה מוכרת בהחלטת נשיא המדינה, או בהצבעת רוב באחד משני בתייה של הכנסת, או בהכרעת רוב שופטי בית המשפט העליון.

9. הממשל המרכזי של מדינת ישראל - הרשות המחוקקת, הרשות המבצעת והרשות השופטת - לא יתערבו בניהול העצמי של הקהילות. בסמכות השלטון המרכזי לחוקק, לבצע, לשפוט ולפקח בתחומים הכלל-לאומיים, הכוללים את בטחון המדינה, מדיניות חוץ, בטחון הפנים והסדר הצבורי, המשפט הפלילי, בריאות הצבור, תשתיות, מדיניות מטבע לאומי וכלכלה לאומית, איכות הסביבה, תחבורה, תקשורת ולחובת המדינה לספק שירותים עבור אזרחים שאינם חברים בשום קהילה מוכרת.
10. אזור גיאוגרפי שרוב תושביו הנם חברים מן המניין בקהילה אחת, רשאי להקים מנהל קהילתי מקומי, שיהא כפוף למועצה המקומית באזור.
החלטה על הקמת מנהל קהילתי מקומי תתקבל ברוב של שלושה רבעים מכלל הקולות במשאל-עם חפשי וחשאי שיתקיים בין תושבי האזור;
זכאי להצביע במשאל-העם כל מי שהוא אזרח ישראלי או בעל מעמד של תושב קבע, שהוא בן שמונה עשרה שנה ומעלה, ושהוא רשום במנהל האוכלוסין כתושב האזור לפחות ארבע שנים לפני יום קיום משאל-העם.
נוסח השאלה שתוצג במשאל-העם יאושר על ידי נשיא המדינה, רוב חברי הכנסת בכל אחד משני בתיה ורוב שופטי בית המשפט העליון.
11. לא יבוטל מנהל קהילתי מקומי אלא ברוב רגיל בהצבעה במשאל-עם בין תושבי האזור, כפי שהוגדרו בסעיף 10 לעיל, או בהחלטה של בית משפט אם נוכח שמנהל זה פעל בניגוד לחוק או לחוקה, או בהחלטה מנהלית של שר הפנים, אם נוכח השר שהמנהל פועל נגד העם היהודי, או עלול לסכן את בריאות הצבור, או עלול לסכן את בטחון המדינה.
12. מנהל קהילתי מקומי שבוטל בהליך לפי סעיף 11 לעיל, רשאי להגיש בחלוף שנה מיום ביטולו בקשה לקיום משאל-עם לשם הקמתו מחדש, לפי תנאי סעיף 10 לעיל.

פרק ח' – צירוף קהילות לברית

1. הקהילות הראשונות יוקמו לפי 'חוק הקמת ברית הקהילות'. בחלוף חמש שנים מיום הקמת 'בית הנציגים' הראשון, יהיו קבוצות אזרחים זכאיות להגיש בקשות נוספות להקמת קהילות מוכרות וצירופן כחברות שוות בברית הפדרלית.
2. הבקשות יוגשו למליאת 'בית הנציגים', אשר בסמכותה הבלעדית יהיה לאשרר קבוצות אזרחים כקהילות מוכרות שהן חברות שוות זכויות בברית הקהילות.
3. 'בית הנציגים' ידון בבקשות ויצביע על הקמת קהילות חדשות, פעם אחת בתקופת כהונתו, במועד שיפורסם בחודש הראשון של תקופת כהונתו ושלא יחול לפני תחילת השנה השניה למועד כהונתו.
הקבוצות המבקשות ידרשו לעמוד בתנאים שנקבעו בסעיף 11 של 'חוק הקמת ברית הקהילות'.
4. בקשות לאשרור קהילות חדשות כאמור יתקבלו ב'בית הנציגים' פה אחד, ללא מתנגדים.
5. נציגי המבקשת שנפסלה רשאים לערער על החלטת 'בית הנציגים' בפני בית המשפט העליון, וזה רשאי לפסול את החלטת 'בית הנציגים' אך ורק אם טעמי הפסילה עומדים בסתירה לחוקת המדינה, ו/או אם הוכח בבית המשפט העליון כי ההחלטה נובעת ממניעים פליליים או נגועה בשחיתות המידות.

פרק ט' – החברות בקהילות ופעילותן

1. כל אזרח ותושב ישראליים זכאים להצטרף לקהילה או למוסדות קהילתיים על פי בחירתם החופשית וכל קהילה זכאית לשכנע אזרחים ותושבים להצטרף לשורותיה, ובלבד שלא תעשה שמוש כל שהוא באמצעים של כפייה, עורמה או פיתוי לא הוגן.
היה והוגשה תלונה על שמוש באמצעים פסולים כאלה, יחקרו זאת חברי 'בית הנציגים' של הכנסת ויפסקו ברוב קולות אם תושעה ההכרה בקהילה האמורה עד להפסקת השמוש באמצעים אלה.
לקהילה האמורה תשמר הזכות לערער על החלטת 'בית הנציגים' בפני בית המשפט העליון.
2. רשאי אדם להיות חבר במוסדות קהילתיים של כמה קהילות שונות ובלבד שאין בכך משום הפרה של הכללים הפנימיים שקבעו קהילות אלו לעצמן.
עם זאת, זכותו של אדם להיות חבר מן המניין, לבחור ולהבחר לרשויות הממשל הקהילתיים של קהילה מוכרת אחת בלבד.
3. הממשל העצמי של כל קהילה יתנהל לפי הכללים שתקבע כל קהילה לעצמה. חברי קהילות אחרות ורשויות הממשל המרכזי של המדינה לא יהיו רשאים להתערב בכללי ניהול הקהילתי, אלא אם יחליטו רוב חברי הכנסת בשני בתיה לאסור את קיומם של מנהגים או כללים המהווים עברה על החוק הפלילי, ו/או עברה על חוקי בטחון המדינה, ו/או מנהגים אכזריים או מגונים במידה שאין הדעת סובלתה.
רשאית קהילה שמנהגיה הוגבלו לערער הגבלות אלו בפני בית המשפט העליון וזה רשאי להחזיר את ההחלטה לכנסת לשם הצבעה חוזרת.

4. למרות האמור לעיל, מוסדות הממשל העצמי הקהילתיים יעמדו תחת פיקוחו של מבקר המדינה לשם הבטחת כללים נאותים של מנהל תקין וטוהר המידות.
5. רשאית כל קהילה להקים בתי דין קהילתיים לפי כלליה, ובלבד שהמתדיינים בפניהם חתמו על שטר בוררות מוסכמת והצהירו על נכונותם להשפט בפני מוסדות אלה.
6. הסמכות לגביית מסים מאזרחי המדינה נתונה בידי הממשל המרכזי, ו/או למי שקבל סמכות כזו בהחלטת הכנסת על שני בתייה.
- הממשל המרכזי חייב לממן את הממשל העצמי של הקהילות המוכרות באמצעות פרק 'תקציב האזרחים' של תקציב המדינה.
7. תקציב האזרחים משמש למימון המוסדות הקהילתיים המוכרים והוא נמסר ישירות לכל אזרח ותושב קבע במדינת ישראל באמצעות 'שוברי זיכוי' על בסיס שוויוני לחלוטין.
8. כל אזרח ותושב זכאי לבחור במוסד הרצוי לו ולהעביר אליו את שובר הזיכוי המתאים. המוסד הקהילתי מתוקצב על ידי אוצר המדינה באופן שוויוני לחלוטין כנגד מספר השוברים שקבל מהאזרחים.
9. בסמכות שני בתייה של הכנסת לאשר שוברי זיכוי בעלי ערך לא שוויוני עקב נסיבות חריגות, כגון מימון חינוך מיוחד לילדים שוועדה רפואית מתאימה מצאה אותם נזקקים למסגרת זו.
10. בנוסף לקהילות המוכרות, רשאים אזרחים להקים קהילות בעלות מעמד מוגבל בתחום פעילות מצומצם. 'קהילות מוגבלות' זכאיות למעמד של מוסד קהילתי המוכר בתחום פעילותו בלבד.
- קהילות אלו יאושרו על ידי הכנסת בשני בתייה לאחר שיוכיחו יכולת ביצוע וניהול תקין בתחום פעולתן בלבד. קהילות אלו זכאיות לקבל תקציבים ממשל הממשלה המרכזית הנוגע לעניין כנגד מספר השוברים שקבלו מהאזרחים.
- גם פעילות קהילות מסוג זה עומדת תחת פיקוחו של מבקר המדינה.

פרק י' – הממשל הפדרלי: הרשות המחוקקת

1. הממשל המרכזי של מדינת ישראל הוא ממשל פדרלי והוא כולל שלוש זרועות נפרדות: הרשות המבצעת, הרשות המחוקקת והרשות השופטת.
2. הכנסת היא הרשות המחוקקת של המדינה.
3. מקום מושבה של הכנסת הוא ירושלים.
4. 'בית הנציגים' הוא הבית העליון של הכנסת וכל חקיקה בכנסת מותנית באישורו.
5. 'בית הנבחרים' הוא הבית התחתון של הכנסת והוא מונה בהבחרו מאה ועשרים חברים.
6. בראש הכנסת עומד יושב ראש הכנסת שהוא חבר בית הנציגים שנבחר ברוב קולות חברי בית הנציגים. סגנו של יושב ראש הכנסת וממלא מקומו הוא חבר בית הנבחרים שנבחר ברוב קולות חברי בית הנבחרים.
7. לא יהיו אזרח או קבוצת אזרחים מועמדים לכהן באחד משני בתייה של הכנסת, אם יש במטרותיהם או במעשיהם, במפורש או במשתמע, אחד מאלה:
 - א. שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית;
 - ב. הסתה לגזענות;
 - ג. תמיכה במאבק מזוין, של מדינת אויב או של ארגון טרור, נגד מדינת ישראל.
8. אלה לא יהיו מועמדים לכהן באחד משני בתייה של הכנסת:
 - א. נשיא המדינה וסגנו;
 - ב. שר בממשלת ישראל;
 - ג. שופט בבית משפט של המדינה;
 - ד. מבקר המדינה;
 - ה. רבנים וכהני דתות אחרות, כשהם משמשים ככהונתם בשכר מטעם ממשלת ישראל;
 - ו. עובדי מדינה וקציני צבא המשרתים בשרות סדיר;
 - ז. שוטרים וסוהרים המשרתים מטעם ממשלת ישראל;
 - ח. עובדי תאגידים שהוקמו בחוק, בדרגות או בתפקידים שיקבעו בחוק;
- זולת אם חדלו לכהן במשרה או בתפקיד כאמור לפחות שנה לפני מועד הגשת רשימות המועמדים לבית הנבחרים, או לפני יום תחילת כהונתו של בית הנציגים, ואם נקבע בחוק מועד מוקדם מזה, לפני המועד האמור.

- ט. חבר בבית הנציגים לא יכהן בבית הנבחרים אלא אם פרש מכהונתו לפחות שנה לפני הבחירות לבית הנבחרים;
- י. חבר בבית הנבחרים לא יכהן בבית הנציגים אלא אם פרש מכהונתו לפחות שנה לפני התכנסות בית הנציגים;
9. היה חבר הכנסת, באחד משני בתייה, בעל אזרחות נוספת שאינה ישראלית, ודיני המדינה שהוא אזרח שלה, מאפשרים את שחרורו מאזרחות זו, לא יצהיר אמונים אלא לאחר שעשה את כל הדרוש מצדו לשם שחרורו ממנה, ולא יהנה מזכויותיו של חבר הכנסת כל עוד לא הצהיר.
10. בבית הנציגים מכהנים שני נציגים מטעם כל קהילה מוכרת שהתקבלה כחברה בברית הקהילות של מדינת ישראל, ובלבד שביום מינוי חברי בית הנציגים מטעם הקהילה יהיו רשומים בה כחברים מן המניין לפחות שני אחוזים מתוך כלל אזרחי ישראל בעלי זכות הבחירה לכנסת, כלומר, אזרחי ישראל שהם בני שמונה עשרה שנה או יותר, שהם גרים בישראל לפחות ארבע שנים, ושאינם רשומים כחברים מן המניין בקהילה אחרת.
11. כל קהילה בוחרת את נציגיה בבית הנציגים לפי הכללים שקבעה לעצמה, אלא אם החליטו רוב חברי הכנסת בשני בתייה שכללים אלה מהווים עברה על החוק הפלילי, ו/או עברה על חוקי בטחון המדינה, ו/או מנהגים אכזריים או מגונים במידה שאין הדעת סובלתה.
12. תקופת כהונתו של בית הנציגים היא ארבע שנים מיום התכנסותו, החל מיום ג' השלישי בחודש חשון שבו נערכות הבחירות לתפקידי הנשיא וסגנו, ועד יום ג' השלישי בחודש חשון לאחר ארבע שנים, אולם אם היתה השנה שלפני הבחירות שנה מעוברת, תסתיים כהונתו ביום ג' הראשון לאותו חודש.
13. רשאית קהילה להחליף נציג מטעמה במהלך תקופת כהונת בית הנציגים.
14. בית הנבחרים נבחר בבחירות כלליות, ארציות, ישירות, שוות, חשאיות, יחסיות ואישיות לפי הכללים שנקבעו ב'חוק הבחירות לבית הנבחרים והתכנסותו'.
15. כל אזרח ישראלי בן שמונה עשרה שנה ומעלה, הגר בישראל לפחות ארבע שנים, זכאי לבחור לבית הנבחרים, אם עמד בתנאים שנקבעו ב'חוק הבחירות לבית הנבחרים והתכנסותו'.
16. כל אזרח ישראלי בן עשרים ואחת שנה ומעלה, הגר בישראל לפחות ארבע שנים, זכאי להבחר לבית הנבחרים, אם עמד בתנאים שנקבעו ב'חוק הבחירות לבית הנבחרים והתכנסותו'.
17. תקופת כהונתו של בית הנבחרים היא ארבע שנים מיום הבחור. הבחירות לבית הנבחרים נערכות ביום ג' השלישי לחודש חשון, בחלוף שנתיים מן הבחירות לתפקידי הנשיא וסגנו, אולם אם היתה השנה שלפני הבחירות שנה מעוברת, נערכות הבחירות ביום ג' הראשון לאותו חודש.
18. לא יאריך בית הנבחרים את תקופת כהונתו אלא בחוק שנתקבל ברוב של חברי הכנסת בשני בתייה, ואם נתקיימו נסיבות מיוחדות המונעות עריכת בחירות בעתן; תקופת הארכה לא תעלה על הזמן המתחייב מהנסיבות האמורות; בחוק הארכת כהונת בית הנבחרים יקבע מועד הבחירות.
19. תקופת כהונת בית הנבחרים שנבחר אחרי תקופת הארכה תהיה חלקית ותארך עד יום ג' השלישי בחודש חשון בחלוף שנתיים מן הבחירות לתפקידי הנשיא וסגנו.
20. לא יחליט בית הנבחרים להתפזר לפני גמר תקופת כהונתו, אלא בדרך קבלת חוק לענין זה, ברוב של חברי הכנסת בשני בתייה.
- בחוק התפזרות בית הנבחרים יקבע מועד הבחירות לבית הנבחרים שלאחריו, שלא יהא מאוחר משלושה חודשים מיום קבלת החוק.
21. תקופת כהונת בית הנבחרים שנבחר אחרי התפזרות בית הנבחרים לפני גמר כהונתו תהיה חלקית ותארך עד יום ג' השלישי בחודש חשון בחלוף שנתיים מן הבחירות לתפקידי הנשיא וסגנו.
22. בית הנבחרים היוצא יוסיף לכהן עד לכינוסו של בית הנבחרים הנכנס.
23. לחברי הכנסת בשני בתייה תהיה חסינות; פרטים יקבעו בחוק.
24. לבנייני הכנסת תהיה חסינות; פרטים יקבעו בחוק.
25. כל אחד מבתייה של הכנסת יקבע את סדרי עבודתו; במידה שסדרי העבודה לא נקבעו בחוק יקבע אותם כל אחד מבתייה של הכנסת בתקנונו; כל עוד לא נקבעו סדרי העבודה כאמור, תנהג הכנסת לפי הנהוג והנהוג המקובלים בה.
26. כל החלטה וחקיקה המתקבלים בבית הנבחרים מותנים באישור של רוב רגיל בבית הנציגים. החלטות שלא יאושרו יוחזרו לדיון נוסף בבית הנבחרים. החליט בית הנבחרים לאשר חקיקה או החלטה ברוב של שמונים חברי בית הנבחרים, לא ידרש אישור בית הנציגים, ובלבד שלא תעמוד ההחלטה או החקיקה בסתירה לכללי חוקה זו.
27. שני בתייה של הכנסת מקיימים ועדה משותפת הנקראת ועדת הכנסת ובראשה עומדים יושב ראש הכנסת, חבר בית הנציגים, וסגן יושב ראש הכנסת, חבר בית הנבחרים. ועדת הכנסת רשאית למנות סגנים נוספים ליושב ראש הכנסת מבין חברי שני בתייה של הכנסת.

28. הכנסת רשאית, בתקנונה, לקבוע סייגים לבחירתו של חבר הכנסת לכהונת יושב ראש הכנסת או סגן ליושב ראש הכנסת.
29. בית הנציגים רשאי בתקנונו, בהחלטה ברוב חבריו, להשעות או להעביר מכהונתו את יושב ראש הכנסת, או לקבוע סייגים לכהונתו. בית הנבחרים רשאי בתקנונו, בהחלטה ברוב חבריו, להשעות או להעביר מכהונתו את סגן יושב ראש הכנסת, או לקבוע סייגים לכהונתו.
30. יצא יושב ראש הכנסת את גבולות המדינה, או הודיע לוועדת הכנסת שנבצר ממנו למלא את תפקידו, וועדת הכנסת אישרה את הודעתו, ימלא סגן יושב ראש את מקומו עד שישוב היושב ראש למדינה, או עד שיוודע יושב ראש הכנסת לוועדת הכנסת כי לא נבצר עוד ממנו למלא תפקידו, או עד שתקבע זאת ועדת הכנסת.
31. נתפנתה משרתו של יושב ראש הכנסת - מפני שהתפטר או נפטר או מפני שקבעה ועדת הכנסת כי מטעמי בריאות נבצר ממנו דרך קבע למלא תפקידו - יכהן סגן יושב ראש היושב ראש הכנסת בפועל עד שיבחר בית הנציגים יושב ראש חדש.
32. בכהונתו כממלא מקום של יושב ראש הכנסת או כיושב ראש הכנסת בפועל יכהן סגן יושב ראש בכל כהונה המיועדת ליושב ראש הכנסת על פי דין, ימלא כל תפקיד המוטל על יושב ראש הכנסת על פי דין וישתמש בכל סמכות הנתונה ליושב ראש הכנסת על פי דין.
33. שני בתיה של הכנסת יבחרו מבין חבריהם ועדות קבועות, והם רשאים לבחור מבין חבריהם גם ועדות לעניינים מסוימים; תפקידי הוועדות, סמכויותיהן וסדרי עבודתן, במידה שלא נקבעו בחוק, יקבעו בתקנון.
34. בתקנון ניתן לקבוע הוראות בדבר סמכותן של הוועדות לזמן נושא משרה או ממלא תפקיד בממשלה, בשרות המדינה, ברשות מקומית, במועצה דתית, בתאגיד שהוקם בחוק, בחברה ממשלתית, או במוסדות הממשל של קהילות המוכרות, ולחייבו למסור מידע שבידו על פעילות הגוף שבו הוא מכהן, זולת אם יש בגילוי משום פגיעה בחוק, בחובה מקצועית או בחובת אמונים שהוא חב בה על פי דין, וכן שיובטחו לו הזכויות של עד בבית המשפט; הזימון יעשה באמצעות השר הנוגע בדבר או בידיעתו, ובמי שאינו בשרות המדינה - באמצעות ראש הגוף שהמוזמן פועל בשרותו; ואולם רשאי השר הממונה או ראש הגוף שהמוזמן פועל בשרותו, להודיע לוועדה כי הוא עצמו יופיע במקום מי שזומן.
35. תקנות שהתקין שר והקובעות ענישה פלילית בשל הפרתן, לא יכנסו לתוקף אלא אם כן אושרו, לפני פרסומן, על ידי ועדה מועדות הכנסת שהנושא נמצא בתחום אחריותה; לא החליטה הוועדה בדבר אישור התקנות או דחייתן בתוך 45 ימים מן היום שהתקנות נמסרו לה, יראו את התקנות כאילו אושרו.
- אין בהוראת סעיף זה כדי לגרוע מהוראות חוקת המדינה או חוק אחר שענינן תקנות.
36. כל אחד מבתיה של הכנסת רשאי למנות ועדות חקירה, אם על ידי הסמכת אחת הוועדות הקבועות ואם על ידי בחירת ועדה מבין חבריה, כדי לחקור דברים שקבע אחד או יותר מבתיה של הכנסת;
- סמכויותיה ותפקידיה של ועדת חקירה יקבעו על ידי הבית שמינה את ועדת החקירה; בכל ועדת חקירה יהיו נציגים של סיעות בבית הנבחרים ושל קהילות המיוצגות בבית הנציגים, אשר ידרשו יצוג כזה.
37. במליאתם של שני בתיה של הכנסת לא יתקיימו דיונים והחלטות ללא השתתפות של עשירית מחברי המליאה לפחות.
38. בשני בתיה של הכנסת יתקבלו החלטות ברוב דעות של המשתתפים בהצבעה, כשהנמנעים אינם במנין המשתתפים בהצבעה; סדרי ההצבעה יקבעו בתקנון; והכל כשאין בחוק הוראה אחרת לענין זה.
39. ישיבות הכנסת יהיו במקום מושבה, אולם בנסיבות מיוחדות רשאי יושב ראש הכנסת, בהתייעצות עם הסגנים, לכנס את אחד משני בתיה של הכנסת במקום אחר; ישיבות הכנסת מתקיימות בימי חול.
40. שני בתיה של הכנסת ישבו בפומבי.
41. ההליכים בישיבות הכנסת והדברים שנאמרו בה - פרסומם אינו מוגבל ואינו גורר אחריות פלילית או אזרחית.
42. הוראות בדבר מועדי הכנסת של הכנסת ובדבר כינוס הכנסת שלא בתקופת הכנסת יקבעו בחוק.
43. כל חיקוק שתקפו היה פוקע תוך שני החדשים האחרונים לתקופת כהונתו של בית הנבחרים היוצא, או תוך ארבעה חדשים לאחר שבית הנבחרים החליט להתפזר, או תוך שלושת החדשים הראשונים לתקופת כהונתו של בית הנבחרים הנכנס - יעמוד בתקפו עד תום שלושת החדשים האמורים.
44. חברי הכנסת בשני בתיה יקבלו שכר כפי שנקבע בחוק.
45. חבר הכנסת באחד משני בתיה רשאי להתפטר מכהונתו; ההתפטרות תהיה בהגשה אישית של כתב התפטרות על ידי המתפטר ליושב ראש הכנסת, ואם נבצר ממנו להגישו אישית - על ידי משלוח בדרך שנקבעה בתקנון; כתב ההתפטרות יהיה חתום ביום ההגשה או המשלוח. חבר הכנסת שהגיש התפטרותו, חברותו בכנסת נפסקת כעבור ארבעים ושמונה שעות לאחר שכתב ההתפטרות הגיע לידי יושב ראש הכנסת, זולת אם חזר בו מהתפטרותו לפני כן.
46. לא יכהן חבר באחד משני בתיה של הכנסת באחד התפקידים שנושאייהם מנועים מהיות מועמדים לכנסת, אלא אם התפטר מחברותו בכנסת ובחלוף תקופה של שנה מיום התפטרותו.

47. חבר באחד מבתייה של הכנסת שהורשע בפסק דין סופי בעברה פלילית, וקבע בית המשפט, ביוזמתו או לבקשת התובע הכללי, שיש עם העברה קלון, תיפסק חברותו בכנסת ביום שפסק הדין נעשה סופי, ואין נפקא מינה אם העברה נעברה בזמן שהיה חבר אותה הכנסת, חבר כנסת קודמת או לפני שהיה לחבר הכנסת.
- דין זה יחול גם על חבר הכנסת שפסק הדין בענינו נעשה סופי לאחר שהחל לכהן כחבר הכנסת; בקשת התובע הכללי לפי סעיף זה יכול שתוגש כל עוד פסק הדין לא נעשה סופי; הבקשה תוגש לבית המשפט שנתן את גזר הדין, ואם הוגש ערעור, לבית המשפט שלערעור.
48. חבר באחד מבתייה של הכנסת שהורשע בעברה פלילית, רשאית ועדת הכנסת, על פי הצעת כל חבר הכנסת, להשעותו מכהונתו כחבר הכנסת למשך הזמן שפסק הדין אינו סופי.
49. חבר באחד מבתייה של הכנסת שהורשע בעברה פלילית ונידון למאסר, יושעה מכהונתו בכנסת על ידי ועדת הכנסת. הוראות סעיף זה יחולו גם על חבר הכנסת שהורשע בעברה שנעשתה לפני היותו חבר הכנסת. ועדת הכנסת לא תחליט לפי סעיף זה אלא לאחר שניתנה לחבר הכנסת הזדמנות להשמיע את דברו.
50. נתפנתה משרתו של חבר בית הנבחרים, יבוא במקומו - מתוך רשימת המועמדים שכללה את שמו - המועמד ששמו נבחר על ידי הבוחרים כמועמד הראשון אחרי שמו של אחרון הנבחרים שהתמנה לחבר בית הנבחרים.
51. נתפנתה משרתו של חבר בית הנציגים, יבוא במקומו נציג שתבחר לפי כלליה הקהילה שבחברה בו לבית הנציגים.
52. מי שחברותו בבית הנבחרים הושעתה מפאת הרשעה בדין ולאחר מכן זוכה בדין, רשאי לחזור למלא את משרתו, ומי שבא במקומו יתפטר מבית הנבחרים.
53. כל רשימה מקבלת תקציב זהה מאוצר המדינה לניהול מערכת הבחירות לבית הנבחרים והיא אינה רשאית להוסיף עליו כסף או שווה-כסף, זולת פעילות של מתנדבים שאינם נגועים בניגוד עניינים.
- הפרטים יקבעו בחוק.
54. על אף האמור בכל דין אחר, אין בכוחן של תקנות שעת חירום לשנות פרק זה בחוקה, להפקיע זמנית את תקפו או לקבוע בו תנאים.

פרק י"א – הממשל הפדרלי: הרשות המבצעת

1. בראש הרשות המבצעת עומד נשיא המדינה, שהוא גם ראש המדינה.
2. מקום מושבם של הנשיא והממשלה הוא ירושלים.
3. הנשיא וסגנו נבחרים אחת לארבע שנים בבחירות כלליות, ארציות, ישירות, שוות, חשאיות ואישיות.
4. כל אזרח ישראלי בן שמונה עשרה שנה ומעלה, הגר בישראל לפחות ארבע שנים, זכאי לבחור בנשיא ובסגנו, אם עמד בתנאים שנקבעו בחוק הבחירות לתפקידי הנשיא וסגנו.
5. כל אזרח ישראלי בן שלושים שנה ומעלה, שהוא תושב ישראל לפחות עשר שנים, ושאינו אזרח מדינה אחרת, זכאי להבחר לכהונת הנשיא או סגנו, אם עמד בתנאים שנקבעו בחוק הבחירות לתפקידי הנשיא וסגנו.
6. מועמדים לא ישתתפו בבחירות לכהונת הנשיא וסגנו, אם יש במטרתיהם או במעשיהם, לפי הענין, במפורש או במשתמע, אחד מאלה:
 - א. שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית;
 - ב. הסתה לגזענות;
 - ג. תמיכה במאבק מזוין, של מדינת אויב או של ארגון טרור, נגד מדינת ישראל.
7. אלה לא יהיו מועמדים לכהן כנשיא המדינה, כסגנו, או כשרים בממשלת ישראל:
 - א. חבר כנסת המכהן בבית הנציגים;
 - ב. חבר כנסת המכהן בבית הנבחרים;
 - ג. שופט בבית משפט של המדינה;
 - ד. מבקר המדינה;
 - ה. רבנים וכהני דתות אחרות, כשהם משמשים בכהונתם בשכר מטעם ממשלת ישראל;
 - ו. עובדי מדינה וקציני צבא המשרתים בשרות סדיר;
 - ז. שוטרים וסוהרים המשרתים מטעם ממשלת ישראל;

- ה. עובדי תאגידים שהוקמו בחוק, בדרגות או בתפקידים שיקבעו בחוק;
- זולת אם חדלו לכהן במשרה או בתפקיד כאמור לפחות שנה לפני מועד הגשת שמות המועמדים לכהונת נשיא המדינה, ואם נקבע בחוק מועד מוקדם מזה, לפני המועד האמור.
8. הבחירות לכהונת הנשיא וסגנו יהיו ביום ג' השלישי בחודש חשון אשר יחול ארבע שנים לאחר הבחירות הקודמות לתפקידי הנשיא וסגנו, אולם אם היתה השנה שלפני הבחירות מעוברת, יהיו הבחירות ביום ג' הראשון לאותו חודש. אין מאריכים או מקצרים את תקופת כהונה של הנשיא וסגנו, אלא עקב מצב חירום ובמידה הנדרשת בלבד. הבחירות שלאחר תקופת כהונה שהוארכה או קוצרה כאמור יערכו במועדן.
9. במידה ואף אחד מן המועמדים לא זכה ברוב הקולות הכשרים בבחירות, יערכו בתוך ארבעה עשר יום בחירות נוספות בין שני המועמדים שזכו במספר הקולות הרב ביותר.
10. כל מועמד מקבל תקציב זהה מאוצר המדינה לניהול מערכת הבחירות לתפקידי הנשיא וסגנו והוא רשאי להוסיף עליו כסף או שווה-כסף, זולת פעילות של מתנדבים שאינם נגועים בניגוד עניינים. הפרטים יקבעו בחוק.
11. נשיא המדינה רשאי לכהן שתי תקופות כהונה בלבד, כל אחת בת ארבע שנים.
12. סגן הנשיא הוא ממלא מקומו של הנשיא.
13. הנשיא, סגנו וממשלתו פועלים מתוקף חוקי הכנסת.
14. הנשיא ממנה את שרי הממשלה. חברי הכנסת רשאים לערוך שימוע לכל מועמד לכהונת שר בממשלה, בפני ועדה שתבחר ברוב קולות חברי בית הנבחרים ובית הנציגים. היה ונפסל מועמד לכהונת שר בממשלה על ידי רוב חברי הוועדה, רשאי הנשיא לערער על החלטתה בפני בית המשפט העליון.
15. שר אחראי בפני הנשיא לתפקידים שעליהם ממונה השר.
16. לא יתמנה לשר מי שאינו בעל זכות להבחר לתפקידי הנשיא וסגנו לפי תנאי 'חוק הבחירות לתפקידי הנשיא וסגנו'.
17. סדרי הכניסה לתפקיד של הנשיא וממשלתו נקבעו ב'חוק הבחירות לתפקידי הנשיא וסגנו'.
18. עם בחירת נשיא חדש, ימשיך הנשיא היוצא וממשלתו במילוי תפקידיהם עד שיכנסו לתפקידם הנשיא והממשלה החדשים.
19. הנשיא רשאי, לאחר שהודיע לממשלה על כוונתו לעשות כן, להתפטר על ידי הגשת כתב התפטרות ליושב ראש הכנסת;
20. נעדר הנשיא מן הארץ, או נבצר מהנשיא זמנית למלא את תפקידו, ימלא את מקומו סגן הנשיא; חלפו מאה ימים רצופים שבהם לא חזר הנשיא למלא את תפקידו, יראוהו כמי שנבצר ממנו דרך קבע למלא את תפקידו;
21. התפטר נשיא המדינה, או נפטר, או נבצר ממנו דרך קבע למלא את תפקידו, יצהיר סגן הנשיא בפני שני בתיא של הכנסת הצהרת אמונים כנשיא המדינה, וימנה את אחד השרים המכהנים בממשלה לסגנו, וזה יצהיר אמונים כסגן הנשיא.
22. התפטר סגן נשיא המדינה, או נפטר, או נבצר ממנו דרך קבע למלא את תפקידו, ימנה הנשיא סגן נשיא במקומו וזה יצהיר אמונים בפני שני בתיא של הכנסת.
23. התפטרו נשיא המדינה וסגנו, או נפטרו שניהם, או נבצר משניהם דרך קבע למלא את תפקידם, יבחרו רוב חברי הכנסת בשני בתיא אחד משרי הממשלה המכהנת, ושר זה יצהיר בפני שני בתיא של הכנסת הצהרת אמונים כנשיא המדינה, וימנה סגן נשיא שיצהיר אמונים בפני שני בתיא של הכנסת.
24. לא יפתחו הליכים פליליים נגד נשיא המדינה או סגנו בעת כהונתם, אלא אם הסירה הכנסת את חסינותם ברוב של שני שלישים בכל אחד משני בתיא. תקופת כהונת הנשיא וסגנו לא תיחשב במנין תקופת ההתישנות על עברות שנחשדו בהן, אם יפתחו נגדם הליכים פליליים לאחר תום תקופת כהונתם, או אם נפתחו נגדם הליכים פליליים לפני תחילת תקופת כהונתם.
25. הנשיא ימנה לממשלתו לא פחות משבעה שרים ולא יותר מחמישה עשר שרים, שיופקדו על משרדי הממשלה שנקבעו ב'חוק הבחירות לתפקידי הנשיא וסגנו'.
26. הנשיא רשאי להחליף או לצרף שרים לממשלה; החליט הנשיא למנות שר, יודיע על כך ועל תפקידו של השר לשני בתיא של הכנסת; עם אישור ההודעה על ידי שני בתיא של הכנסת יכנס השר לכהונתו וסמוך ככל האפשר לאישור יצהיר הצהרת האמונים שנקבעה בחוק.
27. הנשיא רשאי להעביר שר מכהונתו; כהונתו של השר נפסקת כעבור 48 שעות לאחר שכתב ההעברה מכהונה נמסר לידיו, זולת אם חזר בו הנשיא קודם לכן.
28. שר רשאי להתפטר מן הממשלה על ידי הגשת כתב התפטרות לנשיא; כהונתו בממשלה נפסקת כעבור 48 שעות לאחר שכתב ההתפטרות נמסר לנשיא, זולת אם חזר בו השר מהתפטרותו קודם לכן.

29. הנשיא רשאי, באישור שני שלישים של חברי שני בתיה של הכנסת, לאחד משרדים, לחלקם, לבטלם ולהקים משרדים חדשים, וכן להעביר שטחי פעולה ממשרד למשרד, להעביר סמכות הנתונה על פי חוק לשר אחד, או חובה המוטלת עליו על פי חוק, כולה או מקצתה, לשר אחר.
30. נעדר שר מן הארץ, או נבצר ממנו למלא את תפקידו, רשאי הנשיא לקבוע כי שר אחר ימלא את מקומו; ממלא המקום ימלא את תפקידיו של השר, כולם או מקצתם, הכל כפי שיקבע הנשיא.
31. הנשיא רשאי למנות ועדות שרים קבועות, זמניות או לעניינים מסוימים; מונתה ועדה, רשאית הממשלה לפעול באמצעותה. הנשיא יקבע את סדרי ישיבותיה ועבודתה של ממשלתו, דרכי דיוניה ואופן קבלת החלטותיה אם דרך קבע ואם לענין מסוים.
32. רשאים הנשיא, סגנו ושרי הממשלה למנות עובדי מדינה לתפקידים אשר יקבעו בחוק כמשרות אמון. לא ימונו לתפקידים אלה מי שתפקידיהם מונעים מהם להיות מועמדים לכהונת הנשיא או לכהונה בממשלה, אלא אם כן חלפה שנה מתום כהונתם בתפקידים אלה.
- מי שמונו למשרות אמון יסימו את תפקידם אם התפטרו בהגשת כתב התפטרות לשר שמינה אותם, או כאשר השר שמינה אותם חדל להיות שר או חדל להיות ממונה על אותו משרד, או שפוטרו על ידי השר שמינה אותם.
33. כתב אישום נגד שר, למעט בעברות שיקבעו בחוק, יוגש ויתברר בבית משפט מחוזי; הוראות בענין כתב אישום שהוגש בטרם החל השר לכהן בתפקידו יקבעו בחוק.
- בית המשפט שהרשיע שר בעברה, יקבע בפסק דינו אם יש באותה עברה משום קלון; קבע בית המשפט כאמור, תיפסק כהונתו של השר ביום מתן פסק הדין.
34. לא יכהנו הנשיא, סגן הנשיא או שר בממשלה במשרה ולא ימלאו תפקיד, זולת משרתם ותפקידם כנשיא המדינה, סגנו ושר בממשלה.
- לא יתמנו הנשיא, סגן הנשיא או שר בממשלה לאחד התפקידים שנושאייהם מנועים מהיות מועמדים לכהונת הנשיא או לכהונה בממשלה, אלא אם כן חלפה שנה מתום כהונתם בממשלה.
35. הנשיא והממשלה מוסמכים לעשות בשם המדינה, בכפוף לכל דין, כל פעולה שעשתה אינה מוטלת בדין על רשות אחרת.
36. סמכות הנתונה על פי דין לנשיא, רשאי הנשיא לאצול לאחד השרים; סמכות שהנשיא אצל לשר, למעט סמכות להתקין תקנות, רשאי השר לאצלה, כולה, מקצתה או בסייגים, לעובד צבור אם הסמיך אותו הנשיא לכך.
- בסעיף זה, סמכות הנתונה לממשלה או לשר, לרבות חובה המוטלת עליהם.
- הוראות סעיף זה יחולו אם אין כוונה אחרת משתמעת מן החוק המקנה את הסמכות או המטיל את החובה.
37. שר הממונה על ביצועו של חוק רשאי ליטול לעצמו כל סמכות, למעט סמכות בעלת אופי שיפוטי, הנתונה על פי אותו חוק לעובד המדינה, אם אין כוונה אחרת משתמעת מן החוק; השר רשאי לעשות כאמור לענין מסוים או לתקופה מסוימת.
38. הדיונים וההחלטות של הממשלה ושל ועדות השרים בעניינים הבאים הם סודיים וגילויים ופרסומם אסור:
בטחון המדינה;
יחסי חוץ של המדינה;
סוג עניינים אחר שהממשלה ראתה את סודיותו כחיונית למדינה, והכריזה עליו בצו, לענין סעיף זה;
ענין שהנשיא החליט לשמרו בסוד, ובלבד שגילוי ופרסומו של ענין כאמור אינו אסור אלא על מי שידע על ההחלטה.
- הוראות סעיף זה לא יחולו על דברים שהנשיא, או מי שהנשיא הסמיכהו לכך, התיר את פרסומם, או על דברים שפרסומם נדרש על פי דין.
39. משכורתם של הנשיא, סגנו, השרים וסגני השרים ותשלומים אחרים שישולמו להם בתקופת כהונתם או לאחריה, או לשאייריהם לאחר מותם, יקבעו בחוק, או בהחלטה של בית הנבחרים או של ועדה שבית הנבחרים הסמיך לכך.
40. שר הממונה על ביצועו של חוק מוסמך להתקין תקנות לביצועו. חוק יכול שיסמיך את הנשיא או שר להתקין תקנות בענין שנקבע בהסמכה.
41. ראתה הכנסת שקיים במדינה מצב של חירום רשאית היא, ביוזמתה או על פי הצעת הנשיא, להכריז ברוב קולות של כל אחד משני בתיה, על מצב חירום.
- תקופת תוקפה של ההכרזה תהא כפי שנקבע בה, אך לא תעלה על ששה חדשים; הכנסת רשאית לחזור ולהכריז על מצב חירום כאמור.

42. ראה הנשיא שקיים במדינה מצב של חירום ושעקב דחיפות הענין יש להכריז על מצב חירום עוד לפני שניתן לכנס את שני בתייה של הכנסת, רשאי הוא להכריז על מצב חירום; תוקפה של ההכרזה יפקע כעבור שבעה ימים מיום גתינתה, אם לא אושרה או בוטלה קודם לכן על ידי שני בתייה של הכנסת בהחלטה של רוב חברי כל בית; לא התכנסה הכנסת, רשאי הנשיא לחזור ולהכריז על מצב חירום כאמור בסעיף זה.
43. הכרזות הכנסת או הממשלה על מצב חירום יפורסמו ברשומות; לא ניתן לפרסם הכרזה על מצב החירום ברשומות, תפורסם ההכרזה בדרך מתאימה אחרת, ובלבד שתפורסם ברשומות מיד כשניתן יהיה לעשות כן.
- הכנסת רשאית, בכל עת, ברוב קולות שני בתייה, לבטל הכרזה על מצב חירום; הודעה על הביטול תפורסם ברשומות.
- במצב חירום רשאים הנשיא וממשלתו להתקין תקנות שעת חירום כדי להגן על המדינה, בטחון הצבור וקיום האספקה והשרותים החיוניים; תקנות שעת חירום יונחו על שולחן ועדת החוץ והבטחון של בית הנבחרים סמוך ככל האפשר לאחר התקנתן.
44. ראה הנשיא כי לא ניתן לכנס את הממשלה וכי קיים צורך דחוף וחיוני להתקין תקנות שעת חירום, רשאי הוא להתקין או להסמיך שר להתקין.
- תקנות שעת חירום כוחן יפה לשנות כל חוק, להפקיע זמנית את תוקפו או לקבוע בו תנאים, וכן להטיל או להגדיל מסים או תשלומי חובה אחרים, והכל זולת אם אין הוראה אחרת בחוק.
- אין בכוחן של תקנות שעת חירום למנוע פניה לערכאות, לקבוע ענישה למפרע או להתיר פגיעה בכבוד האדם.
- לא יותקנו תקנות שעת חירום ולא יופעלו מכוחן הסדרים, אמצעים וסמכויות, אלא במידה שמצב החירום מחייב זאת.
- תוקפן של תקנות שעת חירום יפקע כעבור שלושה חודשים מיום התקנתן, זולת אם הוארך תוקפן בחוק, או שבוטלו על ידי הכנסת בחוק או בהחלטה של רוב חברי הכנסת בשני בתייה.
- תקנות שעת חירום יכנסו לתוקף עם פרסומן ברשומות; לא ניתן לפרסמן ברשומות, הן יפורסמו בדרך מתאימה אחרת, ובלבד שיפורסמו ברשומות מיד כשניתן יהיה לעשות כן.
- חדל מצב החירום להתקיים, יוסיפו תקנות שעת חירום להתקיים לתקופת תוקפן אך לא יותר מששים ימים מסיום מצב החירום; תקנות שעת חירום שתוקפן הוארך בחוק, יוסיפו לעמוד בתוקפן.
45. המדינה לא תפתח במלחמה אלא מכוח החלטת הממשלה ובאישור שני בתייה של הכנסת.
- אין בסעיף זה כדי למנוע פעולות צבאיות הנדרשות למטרת הגנה על המדינה ובטחון הצבור.
- הודעה על החלטת הממשלה לפתוח במלחמה לפי סעיף זה תימסר לוועדת החוץ והבטחון של בית הנבחרים בהקדם האפשרי; הנשיא ימסור את ההודעה בהקדם האפשרי גם במליאת בית הנציגים; הודעה על פעולות צבאיות הנדרשות למטרת הגנה על המדינה ובטחון הצבור תימסר לוועדת החוץ והבטחון של בית הנבחרים בהקדם האפשרי.
46. על אף האמור בכל דין, אין בכוחן של תקנות שעת חירום לשנות חוקה זו, להפקיע זמנית את תוקפה או לקבוע בה תנאים.
47. הנשיא והממשלה ימסרו לשני בתייה של הכנסת ולוועדותיהם מידע על פי דרישתם ותסייע להם במילוי תפקידן; הוראות מיוחדות יקבעו בחוק לחיסוי מידע כשהדבר נחוץ להגנה על בטחון המדינה ויחסי החוץ או קשרי מסחר בינלאומיים שלה, או להגנה על זכות או חסיון שבדין.
48. שני בתייה של הכנסת רשאים, לפי דרישה של לפחות רבע מחברי הבית המבקש, לקיים דיון בהשתתפות הנשיא בנושא שהוחלט עליו; דרישה כאמור יכול שתוגש לא יותר מאחת לחודש.
- שני בתייה של הכנסת, וכל ועדה מועדותיהם במסגרת מילוי תפקידיה, רשאים לחיב שר להופיע בפניהן.
- ועדה מועדות הכנסת רשאית, במסגרת מילוי תפקידיה, באמצעות השר הנוגע בדבר או בדיעתו, לחיב עובד המדינה או כל מי שיקבע בחוק, להתיצב בפניה.
- שר רשאי להשמיע את דברו לפני הכנסת וועדותיה. פרטים לענין ביצוע סעיף זה יכול שיקבעו בחוק או בתקנון הכנסת.
49. במעמדו כראש המדינה, סמכות הנשיא:
- א. לחתום על כל חוק חוץ מחוקים הנוגעים לסמכויותיו;
- ב. היה ולא חתם הנשיא על חוק שקבלה הכנסת, מחזירים את החוק לדיון נוסף בכנסת. אושר החוק בשני בתייה של הכנסת ברוב של שני שלישים מחברי כל בית, חייב הנשיא לחתום על החוק.
- ב. להאמין את הנציגים הדיפלומטיים של המדינה, לקבל האמנתם של נציגים דיפלומטיים שמדינות חוץ שיגרו לישראל, להסמיך את הנציגים הקונסולריים של המדינה ולקיים מינויים של נציגים קונסולריים שמדינות חוץ שיגרו לישראל;
- ג. לחתום על אמנות עם מדינות חוץ לאחר שאושרו על ידי שני בתייה של הכנסת;
- ד. לחון עבריינים ולהקל בעונשים על ידי הפחתתם או המרתם, לפי המלצת ועדות הכנסת.

50. מנהל מקרקעי ישראל נתון לסמכותו של נשיא המדינה. מקרקעי ישראל, והם המקרקעין בישראל של המדינה, של רשות הפיתוח, הבעלות בהם לא תועבר, אם במכר ואם בדרך אחרת. בסעיף זה 'מקרקעין' - קרקע, בתים, בנינים וכל דבר המחובר לקרקע חיבור קבע. מקרקעין בבעלותה של הקרן הקיימת לישראל ושנמסרו בחוק לניהול מנהל מקרקעי ישראל, מוחזרים בזאת לרשותה של הקרן הקיימת לישראל.

פרק י"ב – הממשל הפדרלי: הרשות השופטת

1. בראש הרשות השופטת עומד בית המשפט העליון.
2. אלה בתי המשפט של הממשל המרכזי שסמכות שפיטה נתונה בידיהם:
 - בית המשפט העליון;
 - בית משפט מחוזי;
 - בית משפט שלום;
 - בית משפט אחר שנקבע בחוק כבית משפט;בפרק זה, 'שופט' - שופט של בית משפט כאמור.
3. סמכות שפיטה נתונה גם בידי אלה:
 - בית דין של קהילה מוכרת, בעת שהמתדיינים חתמו על שטר בוררות מוסכמת והצהירו על נכונותם להשפט בפניו;
 - בית דין אחר;
 - רשות אחרת והכל כפי שנקבע בחוק.
4. לא יוקם בית משפט או בית דין למקרה מיוחד.
5. בעניני שפיטה אין מרות על מי שבידו סמכות שפיטה, זולת מרותו של הדין.
6. בית משפט ידון בפומבי, זולת אם נקבע אחרת בחוק או אם בית המשפט הורה אחרת לפי חוק.
7. שופט יתמנה בידי הועדה לבחירת שופטים.
8. הועדה תהיה של אחד-עשר חברים, שהם נשיא בית המשפט העליון, שופט נוסף של בית המשפט העליון שיבחר חבר שופטיו, נשיא של בית משפט מחוזי שיבחר נשיא בית המשפט העליון, שר המשפטים ושר אחר שיקבע נשיא המדינה, שני חברי בית הנבחרים ושני חברי בית הנציגים שיבחרו חברי שני בתיה של הכנסת, ושני נציגים של לשכת עורכי הדין שתבחר המועצה הארצית של הלשכה; שר המשפטים יהיה יושב ראש הועדה.
9. מליאת בית הנציגים רשאית לערוך שימוע לכל מועמד לכהונת שופט בישראל; הועדה לבחירת שופטים מחויבת להתחשב בהמלצת רוב חברי בית הנציגים.
10. לא יתמנה שופט אלא אזרח ישראל הגר בישראל עשר שנים לפחות.
11. לא יכהן שופט בישראל אם יש בדבריו או במעשיו, במפורש או במשתמע, תמיכה באחד מאלה:
 - א. שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית;
 - ב. הסתה לגזענות;
 - ג. תמיכה במאבק מזוין, של מדינת אויב או של ארגון טרור, נגד מדינת ישראל.
12. מי שנתמנה שופט יצהיר הצהרת אמונים לפני נשיא בית המשפט העליון; ואלה דברי ההצהרה:

"אני מתחייב לשמור אמונים למדינת ישראל, לשמור על חוקתה וחוקיה, לשפוט משפט צדק, לא להטות משפט ולא להכיר פנים".
13. כהונת שופט תחיל מעת שהצהיר הצהרת אמונים ולא תסתיים אלא באחת מאלה:
 - בצאתו לקצבה;
 - בהתפטרותו;
 - בהבחרו או במינויו לאחד התפקידים שנושאייהם מנועים מלהיות מועמדים לכנסת או מועמדים לכהונת נשיא המדינה.על פי החלטה של הועדה לבחירת שופטים שרשאי להציע כל אזרח ושנתקבלה ברוב קולות חברי הועדה; על פי חוות דעת רפואית המטילה דופי ביכולתו למלא את תפקידיו כראוי; על פי החלטה של בית הדין המשמעתי.

14. שופט שיצא לקצבה יכול שיתמנה לתפקיד של שופט, לזמן, בדרך ובתנאים שנקבעו בחוק.
15. לא יועבר שופט דרך קבע ממקום כהונתו לבית משפט במקום אחר אלא בהסכמת נשיא בית המשפט העליון או על פי החלטת בית הדין המשמעתי.
16. לא יתמנה שופט לכהן בבית משפט של דרגה נמוכה יותר אלא בהסכמתו.
17. משכורותיהם של שופטים ותשלומים אחרים שישולמו להם, בתקופת כהונתם או לאחריה, או לשאיריהם לאחר מותם, ייקבעו בחוק או בהחלטה של הכנסת או של ועדה מועדונית שהכנסת הסמיכה לכך.
18. שופט לא יעסוק בעיסוק נוסף ולא ימלא תפקיד צבורי, אלא לפי חוק או בהסכמת נשיא בית המשפט העליון ושני בתייה של הכנסת.
19. לא תיפתח חקירה פלילית נגד שופט אלא בהסכמת התובע הכללי ולא יוגש כתב אישום נגד שופט אלא בידי התובע הכללי.
20. לא ידון אישום פלילי נגד שופט אלא לפני בית משפט מחוזי בהרכב של שלושה שופטים, זולת אם הסכים השופט שהאישום ידון בדרך הרגילה.
הוראות סעיף זה לא יחולו על סוגי עברות שנקבעו בחוק.
21. שופט נתון לשיפוט של בית דין משמעתי.
- בית הדין המשמעתי יהיה מורכב משופטים או שופטים שיצאו לקצבה שימנה נשיא בית המשפט העליון, ובאישור שני בתייה של הכנסת.
22. הוראות בדבר העילות לדין המשמעתי, דרכי הקבילה, הרכב המותב, הסמכויות של בית הדין המשמעתי ואמצעי המשמעת שהוא ראשי להטיל יקבעו בחוק; סדרי הדין יהיו לפי חוק.
23. הוגשה על שופט קובלנה או נפתחה נגדו חקירה פלילית או הוגש נגדו כתב אישום, ישעה נשיא בית המשפט העליון את השופט עד תום בירור ענינו.
24. מקום מושבו של בית המשפט העליון הוא ירושלים.
25. בית המשפט העליון ידון בערעורים על פסקי דין ועל החלטות אחרות של בתי המשפט המחוזיים.
26. בית המשפט העליון ישב גם כבית משפט גבוה לצדק; בשבתו כאמור ידון בענינים אשר הוא רואה צורך לתת בהם סעד למען הצדק ואשר אינם בסמכותו של בית משפט או של רשות ממשל אחרת.
27. מבלי לפגוע בכלליות ההוראות שבסעיף 26 לעיל, מוסמך בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק - לתת צווים על שחרור אנשים שנעצרו או נאסרו שלא כדין;
לתת צווים לרשויות המדינה, לרשויות מקומיות, לפקידיהן ולגופים ולאנשים אחרים הממלאים תפקידים צבוריים על פי דין, לעשות מעשה או להימנע מעשות במילוי תפקידיהם כדין, ואם נבחרו או נתמנו שלא כדין - להמנע מלפעול; ובלבד שנוכח כי יש במעשה הרשות פגיעה בדין, או שתכלית הפעולה או ההחלטה נשוא העתירה היא בלתי ראויה בעליל, או שמידת הפעולה או ההחלטה חורגת מהנדרש להגשמת התכלית שלשמה נעשו במידה בלתי סבירה בעליל;
- לתת צווים לבתי משפט, לבתי דין ולגופים ואנשים בעלי סמכויות שיפוטיות או מעין-שיפוטיות על פי דין - למעט בתי משפט שחוק זה דן בהם ולמעט בתי דין קהילתיים - לדון בענין פלוני או להימנע מלדון או מלהוסיף ולדון בענין פלוני, ולבטל דיון שנתקיים או החלטה שניתנה שלא כדין;
28. לא ידון בית משפט בישראל בדעות השנויות במחלוקת צבורית, ו/או בתחומים המסורים לסמכותן של הקהילות המוכרות, ו/או בנושאים שאין לעותרים נגיעה אישית אליהם, ו/או שלא בהתאמה להכרעות הרשויות הנבחרות כשהן ממלאות את רצון בוחריהן, ו/או על פי דעות אישיות של מאן דהוא, אלא על פי חוקת המדינה וחוקיה בלבד.
29. ראה בית המשפט שאלה משפטית הטעונה הכרעה, ולא מצא לה תשובה בדבר חקיקה, בהלכה פסוקה או בדרך של היקש מובהק, יכריע בה לאור עקרונות החרות, הצדק, היושר והשלום של מורשת ישראל.
30. המשפט של מדינת ישראל הוא עצמאי, ואין בהיותו דומה או שונה משיטת משפט אחרת כדי לקבוע זכויות, חובות או סמכויות, או להגבילן; דבר חקיקה יפורש רק על פי הכוונה והתכלית העולות מניסוחו.
31. נשיא בית המשפט העליון יבחר על ידי הועדה לבחירת שופטים ויכהן בתפקידו תקופת כהונה אחת בלבד, שתהיה בת שבע שנים.
32. בתי משפט מחוזיים, בתי משפט שלום ובתי משפט אחרים - הקמתם, סמכויותיהם, מקום מושבם ואזורי שיפוטם, יהיו לפי חוק.
33. פסק דין של בית משפט בערכאה ראשונה ניתן לערער בזכות, להוציא פסק דין של בית המשפט העליון.

34. פסק דין של בית המשפט העליון בשבתו כבית דין גבוה לצדק ניתן לערעור, בפני מליאת שני בתיה של הכנסת, והערעור יהא תקף אם הכריעו שני שלישים בישיבת המליאה המשותפת לשני בתיה של הכנסת להחזיר את הדיון בפני הרכב שופטים אחר של בית המשפט העליון.
35. בית המשפט העליון רשאי לפסול חוק שחוקקה הכנסת, ובלבד שהדיון התקיים בפני שבעה שופטי בית המשפט העליון והוכחה בו כוונה ברורה שאינה מתישבת עם הוראות חוקת המדינה. פסילת חוק לפי סעיף זה ניתנת לערעור, בפני מליאת שני בתיה של הכנסת, והפסילה תבוטל אם הכריעו שני שלישים בישיבת המליאה המשותפת לשני בתיה של הכנסת לאשרר מחדש את החוק, או לתקן את החוק ולאשרר אותו.
36. ענין שפסק בית המשפט העליון בשלושה, ניתן לקיים בו דיון נוסף בבית המשפט העליון בחמישה או יותר, בעילות שנקבעו בחוק ובדרך שנקבעה לפי חוק.
37. בענין פלילי שנפסק בו סופית ניתן לקיים משפט חוזר בעילות שנקבעו בחוק ובדרך שנקבעה לפי חוק.
38. הלכה שנפסקה בבית משפט תנחה בית משפט של דרגה נמוכה ממנו.
39. הלכה שנפסקה בבית המשפט העליון מחייבת כל בית משפט, זולת בתי הדין הקהילתיים.
40. לבית משפט יכול שיהיה רשם, בין שופט ובין שאינו שופט.
41. בענינים אלה יקבעו הוראות בחוק:
כשירויות לכהונת שופטים לדרגותיהם;
דרכי מינוים של המשנה לנשיא בית המשפט העליון, נשיא וסגן נשיא של בית משפט מחוזי ושל בית משפט שלום;
התנאים וההליכים לסיום כהונתו של שופט;
הדרכים למינוי שופט לכהונה בפועל בבית משפט אחר ולהעברת שופט, דרך ארעי או דרך קבע, ממקום כהונתו לבית משפט במקום אחר;
הליכי השעיתו של שופט, והעיון מחדש בהשעיה;
הענינים שבהם ידונו בתי המשפט לדרגותיהם בשופט אחד, בשלושה או ביותר;
דרכי קביעת השופט או השופטים שידונו בענין פלוני.
42. בענינים אלה יקבעו הוראות לפי חוק:
סדרי המינהל של בתי המשפט, קביעתם והאחריות לביצועם;
סדרי העבודה של הועדה לבחירת שופטים;
דרך התפטרותו של שופט;
דרך מינויו של רשם של בית משפט וסמכויותיו;
מספר השופטים שיכהנו בבתי המשפט לדרגותיהם ומקומותיהם.

פרק י"ג – הממשל הפדרלי: מבקר המדינה

1. בקורת המדינה נתונה בידי מבקר המדינה.
2. מבקר המדינה יקיים בקורת על המשק, הנכסים, הכספים, ההתחייבויות והמינהל של המדינה, של משרדי הממשלה, של כל מפעל, מוסד או תאגיד של המדינה, של הרשויות המקומיות, של מוסדות הקהילות המוכרות, של מוסדות קהילתיים בעלי מעמד מוגבל ושל גופים או מוסדות אחרים שהועמדו על פי חוק לבקורתו של מבקר המדינה.
3. מבקר המדינה יבחן את חוקיות הפעולות, טוהר המידות, הניהול התקין, היעילות והחסכון של הגופים המבוקרים, וכל ענין אחר שיראה בו צורך.
4. גוף העומד לבקורתו של מבקר המדינה ימציא למבקר ללא דיחוי, לפי דרישתו, ידיעות, מסמכים, הסברים, וכל חומר אחר שלדעת המבקר דרושים לו לצרכי הבקורת.
5. מבקר המדינה יברר תלונות מאת הצבור על גופים ואנשים כפי שיקבע בחוק או לפיו; בתפקידו זה יכהן מבקר המדינה בתואר 'נציב תלונות הצבור'.
6. מבקר המדינה ימלא תפקידים נוספים כפי שיקבע בחוק.
7. במילוי תפקידיו יהיה מבקר המדינה אחראי בפני שני בתיה של הכנסת בלבד ולא יהא תלוי בנשיא ובממשלה.
8. מבקר המדינה יבחר בידי בית הנבחרים בהצבעה חשאית ומינויו יאושר בידי בית הנציגים; סדרי הבחירה יקבעו בחוק.
9. מבקר המדינה יכהן במשך תקופת כהונה אחת בלבד, שתהיה שבע שנים.

10. כל אזרח ישראלי שהוא תושב ישראל עשר שנים לפחות כשיר להיות מועמד לכהונת מבקר המדינה, ובלבד שאינו מכהן בכל תפקיד ברשות המחוקקת, ברשות השופטת או ברשות המבצעת של הממשל המרכזי, או ברשות רשמית של קהילה מוכרת; חוק יכול שיקבע תנאי כשירות נוספים.
11. מבקר המדינה הנבחר יצהיר ויחתום לפני הכנסת הצהרת אמונים זו:
"אני מתחייב לשמור אמונים למדינת ישראל, לשמור על חוקתה וחוקיה, ולמלא באמונה את תפקידי כמבקר המדינה."
12. תקציב משרד מבקר המדינה יקבע לפי הצעת מבקר המדינה בידי ועדת הכספים של בית הנבחרים, ויפורסם ביחד עם תקציב המדינה.
13. משכורתו של מבקר המדינה ותשלומים אחרים שישולמו לו בתקופת כהונתו או לאחריה, או לשאייריו לאחר מותו, יקבעו בחוק או בהחלטה של בית הנבחרים או של ועדה מועדותיו שהוסמכה לכך.
14. מבקר המדינה יקיים קשר עם שני בתיה של הכנסת, כפי שיקבע בחוק.
15. מבקר המדינה יגיש לבית הנבחרים דינים וחשבונות וחוות דעת בתחום תפקידיו ויפרסם אותם ברבים, והכל בדרך ובסייגים שיקבעו בחוק.
16. מבקר המדינה לא יועבר מכהונתו אלא על פי החלטה של הכנסת ברוב של שני שלישים בשני בתי; סדרי ההעברה מכהונה יקבעו בחוק.
17. נבצר ממבקר המדינה למלא תפקידיו, ימונה ממלא מקום המבקר באופן ולתקופה כפי שיקבע בחוק.

פרק י"ד – משק המדינה

1. משק המדינה מתנהל על פי חוק.
2. מסים, מילואות חובה ותשלומי חובה אחרים לא יוטלו, ושיעוריהם לא ישונו, אלא בחוק או על פיו; הוא הדין לגבי אגרות.
3. מסים, מילואות חובה, תשלומי חובה אחרים ואגרות המשתלמים לאוצר המדינה, ושיעוריהם לא נקבעו בגוף החוק ולא נקבעה בחוק הוראה שקביעתם בתקנות טעונה אישור בית הנבחרים או ועדה מועדותיו, קביעתם בתקנות טעונה אישור מראש או תוך התקופה הקבועה לכך בחוק - בהחלטת בית הנבחרים או בהחלטת ועדה מועדותיו שבית הנבחרים הסמיך לכך.
4. עסקאות בנכסי המדינה, רכישת זכויות וקבלת התחייבויות בשם המדינה יעשו בידי מי שהוסמך לכך בחוק או על פיו.
5. תקציב המדינה יקבע בחוק שיתקבל ברוב קולות חברי בית הנבחרים ויאושר ברוב קולות חברי בית הנציגים. התקציב מחולק לשני פרקים - 'תקציב הלאום' ו'תקציב האזרחים'.
6. תקציב הלאום מקצה משאבים לכל תחומי הפעילות של הממשל המרכזי, באמצעות תקציבי משרדי הממשלה, מערכת בתי המשפט המרכזית ושני בתיה של הכנסת. סמכות הממשלה המרכזית לפעול בעקר בתחומי הרגולציה והפיקוח ונמנעת מניהול ישיר של מערכות חברתיות וכלכליות גדולות. למרות זאת, חובת הממשלה המרכזית לקיים שרותי חברה, חינוך ותרבות, עבור מי שאינם חפצים בשרותיה של שום קהילה מוכרת.
7. תקציב האזרחים משמש למימון המוסדות הקהילתיים המוכרים והוא מוזרם ישירות לכל אזרח ותושב קבע במדינת ישראל באמצעות 'שוברי זיכוי' על בסיס שוויוני לחלוטין. כל אזרח ותושב זכאי לבחור במוסד הרצוי לו ולהעביר אליו את שובר הזיכוי המתאים. המוסד הקהילתי מתקצב על ידי אוצר המדינה כנגד מספר השוברים שקבל מהאזרחים.
8. בסמכות הכנסת בשני בתיה לאשר שוברי זיכוי בעלי ערך לא שוויוני, עקב נסיבות חריגות, כגון מימון חינוך מיוחד לילדים שוועדה רפואית מתאימה מצאה אותם נזקקים למסגרת זו.
9. התקציב יהיה לשנה אחת ויביא את הוצאות הממשלה הצפויות והמתוכננות.
10. הממשלה תניח על שולחן בית הנבחרים את הצעת חוק התקציב במועד שקבע החוק או ועדה מועדות בית הנבחרים שהוסמכה לכך, אך לא יאוחר מששים ימים לפני תחילת שנת הכספים.
11. הצעת חוק התקציב תהיה מפורטת.
12. הצעת התקציב המפורטת של משרד הבטחון לא תונח על שולחן בית הנבחרים אלא על שולחן ועדה משותפת של ועדת הכספים וועדת החוץ והבטחון של הכנסת.
13. להצעת חוק התקציב יצורף אומדן המקורות למימונו.
14. במקרה הצורך רשאית הממשלה, בתוך שנת הכספים, להגיש לאישור הכנסת בשני בתי הצעת חוק תקציב נוסף.
15. נראה לממשלה כי חוק התקציב לא יתקבל לפני תחילת שנת הכספים, רשאית היא להגיש הצעת חוק תקציב ביניים.
16. שר האוצר יגיש לבית הנבחרים מדי שנה דין וחשבון על ביצוע תקציב המדינה; פרטים יקבעו בחוק.

17. הממשלה תכין לקראת כל שנת כספים תכנית תקציב רב-שנתית שתכלול את הצעת חוק התקציב לשנה הקרובה וכן תכנית תקציב לשתי השנים הבאות אחריה.
18. הממשלה תניח על שולחן בית הנבחרים את תכנית התקציב הרב-שנתית ביחד עם הצעת חוק התקציב.
19. כל הצעת חוק תקציב שתגיש הממשלה לבית הנבחרים תתבסס על תכנית התקציב הרב-שנתית שהוכנה והונחה על שולחן בית הנבחרים לפי סעיף זה בשנה הקודמת.
20. לא נתקבל חוק התקציב לפני תחילתה של שנת הכספים, רשאית הממשלה להוציא כל חודש סכום השווה לחלק השנים-עשר מהתקציב השנתי הקודם, בתוספת הצמדה למדד המחירים לצרכן, שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.
21. כספים לפי סעיף 17 יועדו קודם כל לקיום התחייבויות המדינה מכוח חוק, חוזים ואמנות; ביתרה תשתמש הממשלה רק להפעלת שרותים חיוניים ופעולות שנכללו בחוק התקציב הקודם.
22. הדפסת שטרי כסף וטביעת מטבעות שישמשו הילך חוקי וכן הוצאתם יהיו על פי חוק.
23. משק המדינה יעמוד לבקורת מבקר המדינה.
24. בסמכותה של ועדת הכספים של בית הנבחרים לאשר תקנות הקובעות שיעורי מסים, מילואות חובה, תשלומי חובה אחרים ואגרות המשתלמים לאוצר המדינה, למעט אגרות כמפורט בסעיף 25 להלן.
25. בסמכותה של ועדת החוקה, חוק ומשפט של בית הנבחרים לאשר תקנות הקובעות שיעורי אגרות המשתלמות לאוצר המדינה, לפי כל דין, בשל הליכים בבתי משפט, בבתי דין ובלשכות ההוצאה לפועל; והוא כשאין בחוק שלפיו מותקנות התקנות הוראה בדבר אישורן בית הנבחרים או בועדה אחרת מועדותיו.

פרק ט"ו – צבא ההגנה לישראל

1. צבא הגנה לישראל הוא צבאה של המדינה.
2. הצבא נתון למרות הנשיא והממשלה.
3. השר הממונה מטעם הממשלה על הצבא הוא שר הבטחון.
4. הדרג הפיקודי העליון בצבא הוא ראש המטה הכללי.
5. ראש המטה הכללי נתון למרות הנשיא והממשלה וכפוף לשר הבטחון.
6. ראש המטה הכללי יתמנה בידי הנשיא לפי המלצת שר הבטחון.
7. החובה לשרת בצבא והגיוס לצבא יהיו כפי שנקבע בחוק או מכוחו.
8. הסמכות להוציא הוראות ופקודות המחייבות בצבא תיקבע בחוק או מכוחו.
9. אין להקים או לקיים כוח מזויין מחוץ לצבא הגנה לישראל אלא על פי חוק.
10. תפקידו של הצבא להגן על בטחון המדינה, אזרחיה ותושביה, ולבוא לעזרת בני עם ישראל באשר הם, לפי החלטות הנשיא ובאישור שני בתיא של הכנסת.
11. צבא ההגנה לישראל יכבד את מורשת ישראל ויאפשר למשרתים בו לקיים את מצוות דתם.

חוקים נלווים

'חוק אישור החוקה'

1. אישור החוקה של מדינת ישראל מותנה בתמיכת שלושה רבעים מסך הקולות הכשרים, בהצבעה חשאית במשאל-עם חפשי, שבו יהיו זכאים להשתתף כל אזרחי ישראל בעלי זכות הבחירה לכנסת;
 2. נוסח השאלה שתוצג במשאל-העם יאושר על ידי נשיא המדינה, רוב חברי הכנסת ורוב שופטי בית המשפט העליון.
 3. אישור החוקה במשאל-העם, כאמור לעיל, רואים אותו כאישור חקיקת החוקים הנלווים לנוסח החוקה.
-

'חוק הקמת ברית הקהילות'

1. השלב הראשון לאחר אישור נוסח החוקה לפי תנאי 'חוק אישור החוקה', ייקרא 'שלב הקמת ברית הקהילות' - שבו יוקם המבנה הפדרלי של המשטר בישראל.
2. בשלב זה תבחר 'האסיפה המכוננת' אשר תעניק את ההכרה הרשמית לקהילות שיהיו לחברות בברית הפדרלית ותקבע את סדרי המעבר לשיטת הממשל הפדרלית.
3. כל אזרחי ישראל בן שמונה עשרה שנה ומעלה, הזכאי להצביע בבחירות לכנסת, ושהוא תושב ישראל לפחות ארבע שנים, יהא זכאי לבחור ולהבחר לאסיפה המכוננת.
4. הבחירות החד-פעמיות לאסיפה המכוננת יערכו בניהולה ובפיקוחה של וועדת הבחירות המרכזית לכנסת ויהיו כלליות, חשאיות ואישיות. בחירות אלו ימומנו באופן שוויוני מתקציב המדינה.
5. האסיפה המכוננת תמנה שבעים חברים, אשר יכהנו בתפקידם במשך תקופה של שנתיים.
6. בראש האסיפה המכוננת יעמוד יושב-ראש שיבחר ברוב קולות חברי האסיפה המכוננת, והוא ימנה לו שני סגנים.
7. יושב הראש וסגניו ינהלו את ישיבות האסיפה המכוננת, יקבעו את סדרי הדיון וההחלטות, וימנו וועדות משנה מקרב נבחרי האסיפה המכוננת.
8. היה ולא סיימה האסיפה המכוננת את עבודתה בתום שנתיים, הכנסת רשאית להאריך את תקופת כהונתה בששה חדשים. הכנסת רשאית להאריך את תקופת כהונתה של האסיפה המכוננת בתקופות נוספות, עד למועד הבחירות הכלליות לכנסת שיחול לראשונה מאז בחירתה של האסיפה המכוננת.
9. וועדת הכספים של הכנסת תקצה תקציב מיוחד לפעולת האסיפה המכוננת וממשלת ישראל חיבת לספק לה את כל התנאים והמשאבים שתקבע הכנסת.
10. עם תום עבודתה, תגיש האסיפה המכוננת את מסקנותיה לנשיא המדינה וליושב ראש הכנסת ותפוזר. מסקנות אלו יוגשו לעיון הצבור.
11. האסיפה המכוננת תדון בבקשות לרישום קהילות מוכרות בברית הפדרלית ותאשר כל בקשה שעמדה בכל התנאים האלה:
 - א. המבקשת היא קבוצה של אזרחי מדינת ישראל המקבלת את עקרונות החוקה ומצהירה אמונים למדינת ישראל כהגדרתה בחוקה;
 - ב. המבקשת היא קבוצה של אזרחי מדינת ישראל שהגדירה את זהותה כקבוצה חברתית נבדלת, בעלת תכני חיים מובחנים מבחינה תרבותית ו/או ערכית ו/או רעיונית ו/או לשונית ו/או דתית;
 - ג. המבקשת היא קבוצה של אזרחי מדינת ישראל, המונה לפחות שני אחוזים מתוך כלל אזרחי ישראל בעלי זכות הבחירה לכנסת, כלומר, אזרחי ישראל שהם בני שמונה עשרה שנה או יותר, הגרים בישראל לפחות ארבע שנים, ושאינם רשומים כחברים מן המניין בקהילה אחרת.
- האסיפה המכוננת או מי מטעמה תבדוק כל חתימה ברשימות אלו ותוודא כי כל החתימות והפרטים האישיים הנם נכונים ומלאים, כי אין כפילויות בין הרשימות, וכי לא נכללו בהן חתימות שהושגו בכפייה, בפיתוי בלתי הוגן או בדרכי מרמה או עורמה.
- מבקשת שתציג חתימה פסולה תאבד את זכותה להכרה ללא דיון ותהא זכאית לדיון מחודש רק אם תגיש מסמכים מתוקנים.
- ד. המבקשת היא קבוצה של אזרחי מדינת ישראל היכולה להוכיח יכולת ניהול עצמי, כגון ניהול מוסדות חינוך ו/או מוסדות חברה ו/או מוסדות תרבות ו/או מוסדות דת, והכל בדרכי יושר ונקיון כפיים. וועדות האסיפה המכוננת או מי מטעמן יבחנו את כושרן של המבקשות לניהול עצמי ואת נקיון כפיהן. האסיפה המכוננת רשאית לפנות למבקר המדינה בבקשה לסיוע בפעולותיה.
- ה. המבקשת היא קבוצה של אזרחי מדינת ישראל שאינה מטיפה לשלילת זכויותיהן האזרחיות של קהילות אחרות ו/או לשנאתן, ומתחייבת לפעול לצד הקהילות האחרות מתוך סובלנות ושותף פעולה.
12. במשך שנה מיום הגשת המסקנות, יהא כל אזרח רשאי לערער על כל פרטי מפרטי מסקנותיה של האסיפה המכוננת בפני בית המשפט העליון.
 - א. בית המשפט העליון יהא רשאי לפסול קהילה שאושרה על ידי האסיפה המכוננת שלא כדין בהחלטת רוב שופטיו.
 - ב. הכנסת תהא רשאית לפסול קהילה שאושרה על ידי האסיפה המכוננת בהצבעת שני שלישים של חברי הכנסת.

13. קהילות שנפסלו, אם על ידי האסיפה המכוננת, אם על ידי הכנסת, ואם על ידי בית המשפט העליון, יהיו זכאיות לערער על החלטות האסיפה המכוננת בפני נשיא המדינה, ו/או בפני וועדת החוקה - חוק ומשפט של הכנסת, ו/או בפני בית המשפט העליון. היה והחליטו כל שלושת הגופים האלה לתמוך בפסילת מעמדה של הקהילה, תוכל הקהילה להגיש בקשה למעמד של קהילה מוכרת לאחר הקמת המשטר הפדרלי.
14. עם הגשת מסקנות האסיפה המכוננת לנשיא המדינה, כאמור לעיל, יוכרזו נשיא המדינה, הכנסת, והממשלה, הקיימות באותה עת, כמוסדות הממשל הזמניים.
15. ביום ג' השלישי בחודש חשון שיחול לראשונה מיום הגשת מסקנות האסיפה המכוננת לנשיא המדינה, יערכו בחירות כלליות לתפקידי נשיא המדינה וסגנו. הנשיא הנבחר ירכיב ממשלה חדשה שתחליף תוך שלושים יום מיום הבחירות את הממשלה הקודמת.
16. עם הקמת הממשלה החדשה, יתחילו לפעול הקהילות שאושרו כחברות מוכרות בברית הפדרלית, ויתוקצבו לפי כללי החוקה על ידי הממשלה החדשה והכנסת הזמנית.
17. ביום ג' השלישי בחודש שבט, שיחול שלושה חודשים אחרי הבחירות לנשיא המדינה וסגנו, יודיעו ראשי הקהילות המוכרות מי נבחרו ליצגן, ונציגים אלה יתמנו לכהן ב'בית הנציגים' שיוקם כבית העליון של הכנסת.
- כהונתו של 'בית הנציגים' הראשון תהיה מיום הקמתו ועד יום הבחירות הבאות לתפקידי הנשיא וסגנו, היינו תקופת כהונה חלקית.
18. ביום ג' השלישי בחודש חשון שיחול שנתיים לאחר הבחירות לתפקידי נשיא המדינה וסגנו, יערכו בחירות כלליות ל'בית הנבחרים' של הכנסת.
19. שני בתי של הכנסת החדשה ימנו נציגים לוועדה למינוי שופטים בתוך שנה מיום מינוי של 'בית הנבחרים' החדש.

'חוק מינוי בית הנציגים והתכנסותו'

1. כאמור בחוקת מדינת ישראל, מכהנים בבית הנציגים שני נציגים מטעם כל קהילה מוכרת שהתקבלה כחברה בברית הקהילות של מדינת ישראל, ובלבד שביום מינוי חברי בית הנציגים מטעם הקהילה יהיו רשומים בה כחברים מן המניין לפחות שני אחוזים מתוך כלל אזרחי ישראל בעלי זכות הבחירה לכנסת, כלומר, אזרחי ישראל שהם בני שמונה עשרה שנה או יותר, שהם גרים בישראל לפחות ארבע שנים, ושאינם רשומים כחברים מן המניין בקהילה אחרת.
2. כל קהילה בוחרת את נציגיה בבית הנציגים לפי הכללים שקבעה לעצמה, אלא אם החליטו רוב חברי הכנסת בשני בתיה שכללים אלה מהווים עברה על החוק הפלילי, ו/או עברה על חוקי בטחון המדינה, ו/או אם החליטו רוב חברי הכנסת בשני בתיה לאסור מנהגים אכזריים או מגונים במידה שאין הדעת סובלתה.
3. תקופת כהונתו של בית הנציגים היא ארבע שנים מיום התכנסותו, החל מיום ג' השלישי בחודש חשון שבו נערכות הבחירות לתפקידי הנשיא וסגנו, ועד יום ג' השלישי בחודש חשון לאחר ארבע שנים, אולם אם היתה השנה שלפני הבחירות שנה מעוברת, תסתים כהונתו ביום ג' הראשון לאותו חודש.
4. רשאית קהילה להחליף נציג מטעמה במהלך תקופת כהונת בית הנציגים.
5. בראש הכנסת עומד יושב ראש הכנסת שהוא חבר בית הנציגים שנבחר ברוב קולות חברי בית הנציגים.
6. ישיבת בית הנציגים לאחר מינוי נציגיו תפתח על ידי סגן יושב ראש הכנסת, ובהעדרו - על ידי הותיק שבחברי בית הנציגים הנוכחים;
- בסעיף זה, 'ותיק' - מי שתקופת כהונתו בבית הנציגים היא הארוכה ביותר, ברציפות או שלא ברציפות, ומבין בעלי ותק שווה - המבוגר שבהם.
7. סדרי ישיבת הפתיחה יקבעו בחוק, והם יבטאו את אופיה של מדינת ישראל ומורשתה.
8. חבר בית הנציגים יצהיר אמונים; ואלה דברי ההצהרה:
"אני מתחייב לשמור אמונים למדינת ישראל, לשמור על חוקתה וחוקיה, ולמלא באמונה את שליחותי בבית הנציגים."
9. קרא יושב ראש הישיבה לחבר בית הנציגים להצהיר הצהרת אמונים והחבר לא עשה כן, לא יהנה החבר מזכויותיו של חבר הכנסת כל עוד לא הצהיר.
10. מליאת בית הנציגים תבחר יושב ראש חדש לכנסת ברוב קולות חברי בית הנציגים בתוך תקופה שלא תעלה על שלושים יום מיום התכנסותו של בית הנציגים.
11. אין לשנות חוק זה או כל פרט בו, אלא באישור רוב של כלל החברים המכהנים בשני בתי של הכנסת.

חוק הבחירות לבית הנבחרים והתכנסותו

1. 'בית הנבחרים' הוא הבית התחתון של הכנסת והוא מונה בהבחרו מאה ועשרים חברים.
2. סגנו של יושב ראש הכנסת וממלא מקומו הוא חבר בית הנבחרים שנבחר ברוב קולות חברי בית הנבחרים.
3. בית הנבחרים נבחר בבחירות כלליות, ארציות, ישירות, שוות, חשאיות, יחסיות ואישיות.
4. תקופת כהונתו של בית הנבחרים היא ארבע שנים מיום הבחרו. הבחירות לבית הנבחרים נערכות ביום ג' השלישי לחודש חשוון, בחלוף שנתיים מן הבחירות לתפקידי הנשיא וסגנו, אולם אם היתה השנה שלפני הבחירות שנה מעוברת, נערכות הבחירות ביום ג' הראשון לאותו חודש.
5. לא יאריך בית הנבחרים את תקופת כהונתו אלא בחוק שנתקבל ברוב של חברי הכנסת בשני בתיה, ואם נתקיימו נסיבות מיוחדות המונעות עריכת בחירות בעתן; תקופת ההארכה לא תעלה על הזמן המתחייב מהנסיבות האמורות; בחוק הארכת כהונת בית הנבחרים יקבע מועד הבחירות.
6. תקופת כהונת בית הנבחרים שנבחר אחרי תקופת הארכה תהיה חלקית ותארך עד יום ג' השלישי בחודש חשוון בחלוף שנתיים מן הבחירות לתפקידי הנשיא וסגנו.
7. לא יחליט בית הנבחרים להתפזר לפני גמר תקופת כהונתו, אלא בדרך קבלת חוק לענין זה, ברוב של חברי הכנסת בשני בתיה.
8. בחוק התפזרות בית הנבחרים יקבע מועד הבחירות לבית הנבחרים שלאחריו, שלא יהא מאוחר משלושה חודשים מיום קבלת החוק.
9. תקופת כהונת בית הנבחרים שנבחר אחרי התפזרות בית הנבחרים לפני גמר כהונתו תהיה חלקית ותארך עד יום ג' השלישי בחודש חשוון בחלוף שנתיים מן הבחירות לתפקידי הנשיא וסגנו.
10. בית הנבחרים היוצא יסיף לכהן עד לכינוסו של בית הנבחרים הנכנס.
11. כל קבוצה המגישה לפחות עשרים אלף חתימות של אזרחים ישראלים בעלי זכות הצבעה, אשר חתימתם אינה מופיעה ברשימת התומכים של רשימה אחרת, זכאית להגיש לועדת הבחירות המרכזית רשימה המבקשת להתמודד בבחירות לבית הנבחרים. שמה הרשמי של הרשימה ואות הזיהוי שלה בקלפי יאושרו על ידי ראש ועדת הבחירות המרכזית.
12. חברי בית הנבחרים של הכנסת נבחרים בבחירה אישית באמצעות מיספור שמותיהם על ידי הבוחרים על טופסי ההצבעה, מתוך רשימת השמות שהציעה כל רשימה המתמודדת לבית הנבחרים.
13. מספר המושבים בבית הנבחרים נקבע לפי מספרם היחסי של הפתקים שקבלה כל רשימה מתוך כלל הקולות הכשרים שנמנו בקלפיות; זהותם של חברי בית הנבחרים נקבעת לפי השמות שזכו במיספור הגבוה ביותר מתוך רשימת המועמדים שפורטה על פתקי ההצבעה של הרשימה;
14. כל אזרח ישראלי בן שמונה עשרה שנה ומעלה, הגר בישראל לפחות ארבע שנים, זכאי לבחור לבית הנבחרים, אם בית משפט לא שלל ממנו זכות זו על פי חוק;
15. היום הראשון בחודש תשרי שקדם ליום הבחירות הוא המועד שבו יחשב אדם בן שמונה עשרה שנה לענין השימוש בזכות הבחירה לבית הנבחרים.
16. לא יבחר אדם לבית הנבחרים אם בית משפט שלל ממנו זכות זו על פי חוק או שנידון, בפסק דין סופי, לעונש מאסר בפועל לתקופה העולה על שלושה חודשים וביום הגשת רשימת המועמדים טרם עברו שבע שנים מהיום שגמר לרצות את עונש המאסר בפועל, אלא אם כן קבע יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית כי אין עם העברה שבה הורשע, בנסיבות הענין, משום קלון.
17. מועמד לאחד מבתיה של הכנסת שנידון כאמור לעיל, ופסק הדין נעשה סופי אחרי הגשת רשימת המועמדים ולפני שהחל לכהן כחבר באחד מבתיה של הכנסת, דינו כדין מי שהתפטר מרשימת המועמדים שבה כלול שמו, או מחברותו בכנסת, לפי הענין, אלא אם כן קבע יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית שאין עם העברה שבה הורשע, בנסיבות הענין, משום קלון.
18. קביעת יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית כנוצר לעיל לא תידרש אם קבע בית המשפט, לפי דין, כי יש עם העברה, בנסיבות הענין, משום קלון.
19. לענין סעיפים אלה -
20. 'מאסר בפועל' - סך כל תקופות המאסר בפועל שעל הנידון לרצות ברצף אחד, אף אם הוטלו בגזרי דין שונים, לרבות מאסר על תנאי שהופעל;
21. 'עברה' - כל אחת מהעברות שעליהן נידון לעונש של מאסר בפועל.

17. חבר בית הנבחרים שפרש מסיעתו ולא התפטר מכהונתו סמוך לפרישתו, לא יכלול בבחירות לבית הנבחרים שלאחריו, ברשימת מועמדים שהגישה מפלגה שהיתה מיוצגת על ידי סיעה של בית הנבחרים בכנסת היוצאת; הוראה זו לא תחול על התפלגות סיעה בתנאים שנקבעו בחוק הבחירות לבית הנבחרים.
לענין סעיף זה -
- 'פרישה מסיעה' - לרבות הצבעה במליאת בית הנבחרים שלא בהתאם לעמדת הסיעה בענין שלא התירה בו הסיעה ברוב קולותיה חופש הצבעה לחבריה; ואולם הצבעה כאמור לא תיחשב כפרישה אם חבר בית הנבחרים לא קיבל כל תמורה בעד הצבעתו;
- 'תמורה' - במישרין או בעקיפין, בהבטחה או בהתחייבות לעתיד, ולרבות הבטחת מקום ברשימת מועמדים לבית הנבחרים, או מינוי חבר בית הנבחרים עצמו או אדם אחר לתפקיד כלשהו.
18. כל רשימה מקבלת תקציב זהה מאוצר המדינה לניהול מערכת הבחירות לבית הנבחרים והיא אינה רשאית להוסיף עליו כסף או שווה-כסף, זולת פעילות של מתנדבים שאינם נגועים בניגוד עניינים.
חריגה מכללים אלה מהווה עברה פלילית שעונשה שתי שנות מאסר.
19. תוצאות הבחירות לבית הנבחרים יפורסמו ברשומות תוך שמונה ימים מיום הבחירות.
20. בית הנבחרים יתכנס לשיבתה הראשונה ביום ב' בשבוע השני שלאחר השבוע שבו נתפרסמו תוצאות הבחירות, בשעה ארבע אחרי הצהרים, ואם היה יום זה חג או ערב חג - ביום חול הקרוב שלאחר החג.
21. בית הנבחרים יפתח על ידי יושב ראש הכנסת, ובהעדרו - על ידי הותיק שבחברי בית הנבחרים הנוכחים;
בפרק זה, 'ותיק' - מי שתקופת כהונתו בבית הנבחרים היא הארוכה ביותר, ברציפות או שלא ברציפות, ומבין בעלי ותק שווה - המבוגר שבהם.
22. סדרי ישיבת הפתיחה יקבעו בחוק, והם יבטאו את אופיה של מדינת ישראל ומורשתה.
23. חבר בית הנבחרים יצהיר אמונים; ואלה דברי ההצהרה:
"אני מתחייב לשמור אמונים למדינת ישראל, לשמור על חוקתה וחוקיה, ולמלא באמונה את שליחותי בבית הנבחרים."
24. קרא יושב הראש לחבר בית הנבחרים להצהיר הצהרת אמונים והחבר לא עשה כן, לא יהנה החבר מזכויותיו של חבר הכנסת כל עוד לא הצהיר.
25. אין לשנות חוק זה או כל פרט בו, אלא באישור רוב של כלל החברים המכהנים בשני בתיה של הכנסת.

'חוק הבחירות לתפקידי הנשיא וסגנו'

1. בראש הרשות המבצעת עומד נשיא המדינה, שהוא גם ראש המדינה.
2. מקום מושבם של הנשיא והממשלה הוא ירושלים.
3. הנשיא וסגנו נבחרים אחת לארבע שנים בבחירות כלליות, ארציות, ישירות, שוות, חשאיות ואישיות.
4. כל אזרח ישראלי בן שמונה עשרה שנה ומעלה, הגר בישראל לפחות ארבע שנים, זכאי לבחור בנשיא ובסגנו, אם בית משפט לא שלל ממנו זכות זו על פי חוק;
- היום הראשון בחודש תשרי שקדם ליום הבחירות הוא המועד שבו יחשב אדם בן שמונה עשרה שנה לענין השימוש בזכות הבחירה לבית הנבחרים.
5. כל אזרח ישראלי בן שלושים שנה ומעלה, שהוא תושב ישראל לפחות עשר שנים, ושאינו אזרח מדינה אחרת, זכאי להבחר לכהונת הנשיא או סגנו, זולת אם בית משפט שלל ממנו זכות זו על פי חוק או שנידון, בפסק דין סופי, לעונש מאסר בפועל לתקופה העולה על שלושה חודשים וביום הגשת שמות המועמדים טרם עברו שבע שנים מהיום שגמר לרצות את עונש המאסר בפועל, אלא אם כן קבע יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית כי אין עם העברה שבה הורשע, בנסיבות הענין, משום קלון.
6. מועמד לכהונת הנשיא או סגן הנשיא שנידון כאמור לעיל ופסק הדין נעשה סופי אחרי הגשת שמות המועמדים ולפני שנערכו הבחירות, דינו כדין מי שהסיר את מועמדותו לבחירות, אלא אם כן קבע יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית שאין עם העברה שבה הורשע, בנסיבות הענין, משום קלון.
7. קביעת יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית כנזכר לעיל לא תידרש אם קבע בית המשפט, לפי דין, כי יש עם העברה, בנסיבות הענין, משום קלון.

לענין סעיפים אלה -

- 'מאסר בפועל' - סך כל תקופות המאסר בפועל שעל הנידון לרצות ברצף אחד, אף אם הוטלו בגזרי דין שונים, לרבות מאסר על תנאי שהופעל;
- 'עברה' - כל אחת מהעברות שעליהן נידון לעונש של מאסר בפועל.
8. המתמודדים לכהונת הנשיא וסגנו ירשמו כמועמדים בפני ועדת הבחירות המרכזית, מיום ג' השלישי בחודש חשון בשנה שלפני מועד הבחירות ולא יאוחר מששה חודשים לפני תאריך הבחירות.
9. סיעות בבית הנבחרים וקהילות בבית הנציגים רשאיות להודיע על תמיכתן במועמדים לכהונת נשיא המדינה וסגנו.
10. כל אחד משני בתייה של הכנסת רשאי לפסול מועמדים לכהונת נשיא המדינה וסגנו, ברוב של שני שלישים מחברי הבית, ובלבד שחלפו פחות משלושה חודשים מאז הציגו המועמדים את מועמדותם.
- המועמדים שנפסלו כאמור זכאים לערער על החלטת הפסילה בפני בית המשפט העליון, הרשאי לבטל את הפסילה, אם לא השתכנע שהמועמדים אינם כשירים להיות מועמדים לפי הוראות פרק זה בחוקה.
11. כל מועמד מקבל תקציב זהה מאוצר המדינה לניהול מערכת הבחירות לתפקידי הנשיא וסגנו והוא אינו רשאי להוסיף עליו כסף או שווה-כסף, זולת פעילות של מתנדבים שאינם נגועים בניגוד עניינים.
- חריגה מכללים אלה מהווה עברה פלילית שעונשה שתי שנות מאסר.
12. הבחירות לכהונת הנשיא וסגנו יהיו ביום ג' השלישי בחודש חשון אשר יחול ארבע שנים לאחר הבחירות הקודמות לתפקידי הנשיא וסגנו, אולם אם היתה השנה שלפני הבחירות מעוברת, יהיו הבחירות ביום ג' הראשון לאותו חודש. אין מאריכים או מקצרים את תקופת הכהונה של הנשיא וסגנו, אלא עקב מצב חירום ובמידה הנדרשת בלבד. הבחירות שלאחר תקופת כהונה שהוארכה או קוצרה כאמור יערכו במועדן.
13. נשיא המדינה רשאי לכהן שתי תקופות כהונה בלבד, כל אחת בת ארבע שנים.
14. תקופת כהונתם של הנשיא הנבחר וסגנו תתחיל ביום החול הראשון שיחול לאחר שלושים יום ממועד הבחירות. הנשיא וסגנו יצהירו אמונים, יציגו את ממשלתם בפני ישיבה משותפת של שני בתייה של הכנסת, יודיע על קווי היסוד של מדיניות הממשל ועל חלוקת התפקידים בין השרים.
15. משמסר הנשיא הודעה לכנסת כאמור, או סמוך ככל האפשר לאחר מכן, יצהיר הנשיא בפני שני בתייה של הכנסת הצהרת אמונים זו:
- "אני מתחייב לשמור אמונים למדינת ישראל, לשמור על חוקתה וחוקיה, ולמלא באמונה את שליחותי את תפקידי כנשיא המדינה";
- סגן הנשיא יצהיר הצהרת אמונים זו:
- "אני מתחייב לשמור אמונים למדינת ישראל, לשמור על חוקתה וחוקיה, ולמלא באמונה את שליחותי את תפקידי כסגן נשיא המדינה";
- וכל אחד מן השרים יצהיר הצהרת אמונים זו:
- "אני מתחייב לשמור אמונים למדינת ישראל, לשמור על חוקתה וחוקיה, ולמלא באמונה את שליחותי את תפקידי כחבר הממשלה".
16. הנשיא ימנה לממשלתו לא פחות משבעה שרים ולא יותר מחמישה עשר שרים, אשר יופקדו על משרדי הממשלה הבאים: משרד האוצר, משרד הבטחון, משרד החוץ, משרד הפנים, משרד הבריאות, משרד החינוך התרבות והספורט, משרד התעשייה המסחר והתיירות, משרד המשפטים, המשרד לתשתיות לאומיות, ומשרד העבודה והרווחה.
- המשרדים הבאים יצורפו למשרדים החדשים כדלקמן: המשרד לאיכות הסביבה, המשרד לבטחון פנים והמשרד לענייני דתות - יצורפו למשרד הפנים; משרד הבינוי והשיכון, משרד התקשורת, משרד החקלאות ומשרד התחבורה - יצורפו למשרד לתשתיות לאומיות; משרד המדע יצורף למשרד החינוך התרבות והספורט. המשרד לקליטת עליה יצורף למשרד העבודה והרווחה.
17. אין לשנות חוק זה או כל פרט בו, אלא באישור רוב של כלל החברים המכהנים בשני בתייה של הכנסת.